

"SANDARA"

Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.

PRENUMERATA METAMS:

Suvienytose Valstijose \$2.00
Kitose viešpatystėse \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"

Published Every Thursday
By the Lithuanian National League
of America.YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.00
To Foreign Countries \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 24 Tel. South Boston 52015.

South Boston, Mass., Birželio (June) 12 d. 1919 m.

Metai VI.

Veliausias žinios.

LIETUVIAI PRIDAVĖ VO
KIEČIŲ VYLIUGYSTĖS
DARODIMUS.

Žinios yra pasiekusios Amerikos spaudą, kad Lietuvos delegacija Taikos Konferencijoj Paryžiuje pridavė darodimus vokiečių vyliugystės, kurie užleido Lietuvos teritoriją bolševikams ir lenkams. Tokie lietuvių darodimai padaryti nagrinėjant Maršalo Focho pareiškimą, kad teutonų spēkos būtų ištrauktos iš Lietuvos.

Lietuvių teritorija, kuri buvo atimta iš bolševikų, lietuviai sako, kad buvo vėl atgal vokiečiais sugražinta del rusiškųjų sovietų valdžios, tuoj tik vienu mėnesiu vėliau po pasirašymo tumaikinės sandaros - armistijos.

IGAUNIAI UŽĖMĖ DU
SVARBIU MIESTU.Lietuvių armija siekiasi prie
Dvinsko tvirtovės.

Žinios iš Copenhageno praneša, kad Kreitzburg ir Jakobstadt, du svarbiu miestu Rigos pietryčiuose užimtu įgaunių spēkomis; tuo pat laiku lietuvių armijos pulkai pergalenčiai rytuose siekiasi prie Dvinsko tvirtovės iš rytų pusės vejant bolševikus.

LIETUVA OFICIALIAI
REIKALAUJA PRIPA-
ŽINIMO.

Bostono ir kitų miestų angliški laikraščiai patalpino pranešimą iš Paryžiaus, kuriame aiškinama, kaip Lietuvos atstovai pasiūstai taikos konferencijon reikalauja neprigulmybės Lietuvai. Pranešama, kad Lietuvos atstovai raštu kreipėsi prie Amerikos sekretoriaus Lansingo ir raštiškai pareikalavo taikos konferencijos, kad Amerikas ir kitos talkininkų šalys dabar pat pripažintų Lietuvai neprigulmybę, nelaukiant kol bus sutvarkytas Rusijos klausimas, nes dabar Rusijos bolševikų bandos terioja Lietuvą ir ją, t. y. Lietuvą, kaip dar ne viso pasaulio pripažintą savystovę valstybę, kaip tokią, niekas neužtaria.

Lietuvos delegacija pranešė talkininkams, kad Lietuva daugiau nieko nereikalauja, tik tai pripažinimo Lietuvos teisių, t. y. leisti pa-

Telegramas iš Amer. Liet.
Seimo Chicagoje.

Telegramuoja "Sandaros" Redaktorius K. Norkus.

Amerikos Lietuvių Seime, kuris atsibuvo šiomis dienomis — birželio 9, 10 ir 11 dd., Chicagoje ir kuriame dalyvauja "Sandaros" redaktorius g. K. Norkus, utarninko ryte (birželio 10 d.) mums prišuntęs šitokio turinio telegramą:

"AUDITORIUM KONCERTAS LABAI PASEKMINGAS. AMERIKOS LIETUVIŲ SEIMAN SUSIRINKĖ PENKI ŠIMTAI DELEGATŲ IŠ VISOS AMERIKOS. GEGUŽIS PREZIDENTU, LOPATTO VICE-PIREZIDENTU, ILGAUDAS PIRMU SEKRETORIUM, RAČKAUSKAS ANT-
RUOJU SEKRETORIUM.

"GAUTA TELEGRAMOS - PASVEIKINIMAI NUO LIETUVOS PREZIDENTO SMETONOS, LIETUV. TAIKOS DELEGACIJOS PIRMINKO VALDEMARO IŠ PARYŽIAUS IR DAUGYBĖ IŠ ĮVAIRIŲ VIETŲ IR NUO ĮVAIRIŲ ŽMONIŲ IR ĮSTAIGŲ AMERIKOJE."

tiems Lietuvos žmonėms spręsti apie savo likimą, ne-internacionalizuoti Lietuvos uostų nę upių, bet leisti Lietuvos žmonėms naudotis tokiomis teisėmis, kokiomis naudojasi dar-gi mažesnių už Lietuvą šalių gyventojai.

Európoje sumišimai tik tada pasibaigs, kada kiekvienai pasiliuosavusių iš vergijos tautai bus leista valdyties, kuomet jų neterios nę rusų bolševikų, nę lenkų imperialistų gaujos.

Kol Lietuva nebus pripažinta talkininkais, tol ją terios amžini Lietuvos engėjai vokiečiai — sako Lietuvos delegacija.

Dabar vokiečiai plėšią Mažąją Lietuvą, o kur gali tai ir iš Didėsės Lietuvos išsigabena Vokietijon maisto produktus, ukiškas mašinas, girių medžius, etc.

Kadangi Lietuva iki šio laiko nepripažinta ir kadangi jos rubežiai nenustatyta, tad Vokietija be paliovos grobia Lietuvos turtus: kai-ką ima, o dažniausia prižadėjimais suvargusius Lietuvos gyventojus marina.

Kuomet taikos konferencija pripažins Lietuvą jos tikruose rubežiuose ir pareikalau, kad svetimos armijos iš Lietuvos išsinešdintų, tuomet Lietuva lengviau atsilaikys prieš užpuolančius Lietuvą bolševikus, lenkus ir vokiečius ir apsaugos savo gyventojus nuo minėtų užpuolikių.

Lietuvos armija ir pirmiau būtų atsiginus nuo užpuolikių, bet del-stokos amunicijos lietuviai su širdgėla turėjo žiurėti, kaip visokios gaujos terioja Lietuvą ir žudo jos gyventojus.

Pabaigoje Lietuvos delegacija prašo, kad Amerika ir talkininkai pripažindami Lietuvos savystovę, suteiktų Lietuvai pagalbos amunicija, o tuomet viena Lietuvos armija išvyks iš Lietuvos visos plėšikų gaujas, kaip kad iš tulų Lietuvos vietų išvijo Rusijos bolševikus.

NAUJAS ŽYDŲ
GALABIJIMAS.

Sulyg Zionistų organizacijos Amerikoj gautų žinių iš Copenhageno, sakoma vėl apie du įvykusių pogromu Lenkijoj. Pirmas buvęs Purycke, Volynijoj geg. 22 d. š. m. kur tapo užmušta aštuoniolika žmonių beveik vien moteris ir merginos ir ant-ras tą pačią dieną Čenstakave, kur krito devynios aukos.

Žydai, nariai Lenkijos seimo uždresavę atvirą laišką į premierą Paderewskį apibriežiant nedorybes ir apkaltinimus generolo Haller armijos pulkus už tokius užpuolimus ant žydų.

SUV. VALST. SENATAS
SUTEIKIA MOTERIMS
TEISES.

Moterų pilietybės teisių klausimas perėjo Senate. Reikia dabar 36 valstijų užtvirtinimo.

"SANDAROS" REDAKTO-
RIUS K. NORKUS NU-
VYKO SEIMAN.

Subatoj, birž. 7 d., musų redaktorius g. K. Norkus išvažiavo į Chicago Am. Lietuvių Seiman musų įstaigą deleguoti.

Prie šios progos "Sandaros" skaitytojai gali pasitikėti ir laukti Seimo žygių pilnų aprašymų laikraštyje.

BOSTONO DELEGATAI
AM. LIET. SEIME.

Nors ir tolina kelionę į Seimą bostoniečiams, nors ir didelės išlaidos, vienok kiek mums yra žinoma Bostoną deleguoja keletas asmenų. "Sandaros" įstaigą redaktorius K. Norkus, Am. L. Tautinės Sandaros 7 kp. D-ras Optikas, J. Pašakarnis, S. L. Šv. Kazimiero Dr-ja

F. Zokaitis ir rodos Šv. Petro ir Povylo Dr-ja du nariu gyvenančiu Chicagoje, butent Kasparas Zuzevičia ir Jonas Viltrakis įgaloti. Tai gi Bostono organizacijos ir draugijos parodę savo pažiūrą į Amerikos Lietuvių Seimą ir laukia su troškimais šio Seimo gerų ir naudingų žygių del Lietuvos laisvės labo.

Liet. Atstatymo Bendrovės Kampelis.

Žinios iš Lietuvos.

Iš Lietuvos daug žinių atėjo. Dabar tenai veikia musų pasiuntinys gerb. R. Karuža. Jis Lietuvoje yra nuo gegužio 10 d. ir bus ligi birželio 10 d. arba ilgiau. Jis sugrįžęs iš Lietuvos apie 25 birželio, per Kopenhagą. Jis atsivež daug įvairių Lietuvos valdžios sumanymų del Amerikos lietuvių ir podraug daugel prašymų.

Romanas Karuža rašė paskutiniam laiške, kad Lietuvoje žmonės dar galėtų gyventi iš bėdos, bet kai-kurių dalykų labai daug truksta. Ypač trukumas didelis skuros, materijų ir kitokių daiktų. Ukio padargų ir mineralių trąšų truksta ir t. p. Ypač didelis trukumas medicinų, druskos, muilo, o kitų visai negalima gauti.

Lietuvoje daug mokyklų. Lietuvos valdžia, kurią visi žmonės gerbia ir visos partijos yra užgyrę, daro tie sieg stebuklus. Kaimuos, miestuos atidaro daugybę mokyklų. Tūkstančiai mokyklų įsisteigė. Gimnazijose yra apie 10,000 mokinių. Uni-versitetą sutrukde įsteigti bolševikai savo užpludimu. Vienok Kapsukas nebuves taip žiaurus, kaip jo nekurie pagalbininkai. Jis leido ir prigelbėjo pargabent M. Čiurlionies paveikslus ir buvusį Vilniaus Universiteto knygyną, kurį rusai buvo išvežę.

Lietuvių Aviatorių Korpusas. Lietuvos armija susideda iš 50,000 vyrų. Aviatorių korpusas gana didelis, sudarytas iš liuosnorių. Į jį stojo užbaigę gimnaziją mokiniai. Aviatoriai sulošė didelę rolę atmušime bolševikų nuo Kauno ir kitose vietose.

Kaip lenkai Vilnių paėmė. Lietuviai smarkiai varė bolševikus atgal. Netoli Vilniaus pritruko amunicijos ir apstojo persekiojė bolševikus. Kuomet bolševikai eva-

kavo Vilnių, tai lenkai sužinoję pasiskubino iš kitos pusės ir užėmė Vilnių.

Prieš lenkus visi vietos
gyventojai.

Netik lietuviai prieš lenkus, bet taip-gi baltgudžiai, žydai ir net sulenkėję lietuviai ir Lietuvos lenkai.

Lietuvyje organizuojamas
Bendrovė ir Lietuvos Atstatymo
Bendrovės prašo finansuoti.

Vilija, lietuvių fabrikas jau parkeliamas į Lietuvą ir jo užvedimui reikalinga daug pinigų. Vilija gana turtinga, bet reikalinga dabar fabrikas išplėsti, kad pagamintų ukio padargų visam kraštui.

Organizuoja laivų bendrovė, organizuoja daug dar kitų bendrovių. Jos visos dar buojasi Lietuvoje. Vienok pasekmingam darbui truksta pinigų. Romano Karužos prašė, kad jis viską darytų, kad tik Lietuvos Atstatymo Bendrovė sukeltų tiek pinigų, kad ir jas galėtų finansuoti, nes kitaip, girdi, ilgų metų skurdas neik toms bendrovėms, bet ir visai šaliai podraug.

Buves pasitarimas Lietuvoj
su valdininkais.

Buris augštųjų valdininkų ir Lietuvos Atstatymo Bendrovės pirmininkas Romanas Karuža turėjo pasitarimą delei Lietuvos Atstatymo darbo. Visus plenus Lietuvos Atstatymo Bendrovės netik užgyrė Lietuvos valdininkai, bet sakę, kad Lietuvos Atstatymo Bendrovė vė yra kuoprielankiausiai kviečiama darbuotis ir tai, kuogrečiau.

"Pinigai ir prityrę žmonės biznyje ir pramonėje tuo jau mums reikalingi ir duokite jų kiek tik išgalite, nes nebus per daug."

Toliau kalbėtasi kaslink pramonės atstatymo.

Daug šakų industrijos galima pradėti, vienok apsistota ant reikalingiausių ir tinkamiausių. Tokiomis ras-

ta: audinyčių - verpinyčių etc. ir odos fabriku steigimas. Ukio padargų išdirbystė labai svarbi, bet Viliją turima ir kol kas tik ją finansuoti tartasi. Plytyničios ir medžio išdirbystė labai svarbi ir jaja jau taip-gi pradėta Lietuvoj rupintis iš naudoti ir tas įstaigas reikėtų išplėsti. O tam reikalinga pinigai ir prityrę žmonės.

"Lietuvos ekonomistai — rašo Karuža — esą labai rimti žmonės ir šalį veda labai puikiai ir ekonominį gyvenimą atstato rimtai. Vienok jų rankos surištos del trukumo pinigų. Reikės paskolų. Vienok jie dar tikisi, kad Amerikos lietuviai nemažai pagelbės.

Išvada.

Matote kokios žinios iš Lietuvos. Ar-gi yra kokių šiandien abejonių kaslink pasekimo Lietuvos pramonei, kuomet ją taip rimtai rupinimasi rimčiausių mūsų žmonių. Neabejokime. Stokime visi į LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĘ ir tuoj pasirupinkime Lietuvos valdininkų ir ekonomistų prašymą išipldyti.

Jau, pagalios, galima pranešt visiems, kad Lietuvos Atstatymo Bendrovės skyrius Lietuvoje įsteigtas. Jame darbuojas Lietuvoj plačiai žinomi ekonomistai.

STOKITE Į LIETUVOS
ATSTAT. BENDROVĘ.

Reikia tuoj sukelt Lietuvos reikalams vieną milijoną dolerių. Stokite visi Amerikos lietuviai. Tik tuo įstojimu į Lietuvos Atstatymo Bendrovę prigelbėsite daugiausia atsistatymui Lietuvoje. Šėras \$10. — bet neparduodama mažiau, kaip 5 šėrai. Pirkite kiek išgalite.

Informacijų klauskite adresu:

LIETUVOS ATSTATYMO
BENDROVĖ

Lithuanian Development
Corporation,
320 Fifth Ave.,
New York, N. Y.

A.L.T.S. Reikalai.

WATERBURY, CT.,

Iš mūsų padangės. Sandariečiai ir visi Tautininkai puikiai darbuojasi. Katalikai myli "Sandarą".

Geg. 25 d. tapo sušauktas T. Gelbėtojų Draugijos likvidacijos susirinkimas. Ši draugija buvo sutverta 1918 m. ir buvo susipietę pusėtinai skaitlius gerų tėvynainių, kurie mokėjo mėsines duokles del nukentėjusių nuo karės Lietuvoje. Gi pastaruoju laiku susitvėrus Centralio Komiteto skyrinui pasirodė, jog minėta draugija negali egzistuoti, del to ir turėjo būti likviduota. Šiame likvidacijos susirinkime iš raportų valdybos pasirodė, jog minėta dr-ja per vos kelis mėnesius savo gyvavimo pasiektė tiesiai į Lietuvą \$250.00 ir dar izde randasi \$148.19. Likusius pinigus kol-kas nutarta niekur nesiųsti, bet laukti atvažiuojant atstovų iš Lietuvos, ir jų pasirodys, jog tie atstovai užsims šelpimo reikalais, tai jiems perduoti, o jeigu ne, tai pasiųsti tiesiai į Lietuvą tai ypatai, kuri rupinsis šelpimo reikalais. Buvo manyta tuos pinigus pavesti Liet. Raudonajam Kryžiui, bet pasirodė, jog Raudonajam Kryžiui yra globoje klerikalų tas sumanymas likos atmetas.

Taipgi tą pačią dieną buvo susirinkimai TMD. 5-tos kuopos ir ALTS. 11-tos kuopos. TMD. kp. gana gerai gyvuoja ir turi apie 200 narių, ir ačiu pasidarbavimui kelių narių beveik visi nariai jau yra užsimokėję už 1919 metus. Dabar tik laukiam, kad Centro Valdyba kuoveikliausiai praneštų, kokios knygos bus leidžiamos šiais metais, o kuomet bus žinoma, tai tikimasi, jog dar daug narių prie kuopos prisidės.

ALT. Sandaros kuopa taipgi gerai gyvuoja ir pastaraisiais laikais pradėjo rengties prie didelio veikimo. Išdavus raportą atstovams iš ALT. Sandaros Conn. Apskričio kuopų IV suvaž., 11 d. geg. New Britain, Conn., ir pranešus jog apskrit. pasibriežė gan didelį veikimą šiais metais, pasirodė, jog ir visos kuopos gan gerai gyvuoja ir pradeda smarkiai veikti šiais metais. Iš klausius to viso raporto nariuose užviešpatavo geras upas ir visi stoji į darbą. Visų pirmausiai pradeda rengties, idant kuopukliausiai sutikti ALTS. Seimą, kuris įvyks Waterbury apie Spalio mėn. š. m. Taipgi nutarta dėti visas pastangas, idant įkurti visus apskričio tarimus. Nutarta sudaryti gerus ryštus su ALTS. kuopa Union City, Conn. ir bendromis spēkomis pradėti generaliską veikimą. Žodžiu sakant, Waterburio sandariečiai taip pradėjo veikti, kad net malonu žiūrėti.

Taipgi turiu pastebėti, jog tarpe Waterburio lietuvių laikraštis "Sandara" yra gan labai išsiplatinęs, ir kuris "Sandarą" skaito, kiekvienas yra pilnai užganėdintas. Net teko girdėti, jog tuli karšti katalikai turi užsprenumeravę "Sandarą" ir iš jų teko girdėti sakant, jog tai yra geriausias Am. lietuvių laikraštis.

BALTIMORE, Md.

ALTS. kp. iš Baliaus uždirdbo \$140.00. Paskyrė dalį Sandarai, LNF. C.K., Pasiuntimui Delegato į Seimą Chigagon ir Rengiasi prie Sandaros Seimo.

Geg. 30 d. buvo laikytas ALTS. 5 kp. susirinkimas. Komisija išdavė raportą iš atsibuvusio baliaus 28 d. balandžio. Iš raporto pasirodė, kad kuopai liko

gryno pelno \$140.00 su viršum. Čia reikia pripažinti kreditas sandariečiams: poniams M. Bartuškienei ir O. Gurklienei, kurių trisus tas balius buvo surengtas, kuris davė tokių gražų kuopai pelną, nes kuopos izdas iki šiol buvo tuščias, o dabar jau yra apie \$145.00. Daugiau reikia mums tokių darbščių sandariečių, tai netik kuopa bet ir visa Sandara kils kaip ant mielių.

Potam buvo pakeltas klausimas apie dabar šaukiamą A. L. V. Seimą ir vienbalsiai likosi nutarta prisidėti su \$30.00 prie siuntimo delegato (mat Baftimorės draugijos dėlei toluo kelio susidėję siųs delegatus), o kandidatu į delegatus nuo ALTS. 5-tos kp. tapo perstatyta p-nia Gurkliene, viena iš žymiausių dainininkių baltimorėje, kaip solistė.

Potam buvo apkalbama ir Sandaros organo reikalai. Pasirodė, kad ačiu mūsų gerų tėvynainių darbštumui sudarėme \$35.00, kuriuos tuoj pasiųsime į Sandarą, nes mes ir taip jau susivėlinome iš tos priežasties, kad mūs susirinkimai atsibuna paskutinėse dienose mėnesio.

Toliau likosi nutarta paaukauti \$10.00 į LNF. ir mokėti po \$1.00 kas mėnesį į C. K.

Taipgi pakol mūs kuopa nuturėjo izde pinigų, tai jų niekur ir neaukavo, bet kaip tik biskis atsirado izde, tuoj likosi pagal išgalę padalinta visiems svarbesniems reikalams. Butų gal dar ir po daugiau aukauta, bet atsižvelgta ir į ateitį, kaip tai į A. L. T. S. Seimą, kuris jau artinasi, o mūs kuopelė nori ir tenai pasiųsti savo delegatą.

Ant galo buvo nutarta pasiųsti padėkavonės laiškus Prerem Lietuvių Republikonų Klubiui, kuris daugiausia mūs balių parėmė skirdamas net \$50.00. Taippat ir lietuvių Demokratų Klubiui ir Am. Lietuvių Atletų Klubiui, kuris davė visus reikalingus darbininkus baliui, nes mūs kuopa iš savo narių nepriteko.

Tame susirinkime prie kuopos prisirašė vienas naujas narys.

Sekantys kuopos susirinkimas atsibus birželio 27 d. Nepamirškite visi nariai susirinkti.

P. Jaras,

ALTS. 5 kp. koresp.

Prareita sąvaite į A. L. T. S. įstoj šie naujieji nariai: Bridgeport, Conn. 15 kp. — A. Simenas, Lewiston, Me., 54 kp. — D. Jozakevičius ir Baltimore, Md. 5 kp. — J. Dekinis. (Iš ALTS. raštinės knygu).

Iš Cleveland, Ohio, g. M. J. Seniuas dabar budamas Wilson, Pa., mums rašo:

"Gerbiamoji "Sandara"! Nuoširdžiai meldžiu man prisiųsti keletą "Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Principai ir Programas" ir keletą mokesčių kortelių. Gal pasisektų čia sudaryti ALTS. kuopa nors kad ir iš keletos asmenų; kaip dabar svarbus momentas, tai gera, kad ir kelios ypotos ką dirbtų - veikty negu, kad nieko neveikiama. Aš čia esiu atvažiuojęs iš Cleveland, Ohio., tad svetimam kaip ir nesmagu, bet reikia bandyti.

"Su pagarba

M. J. Seniuas".

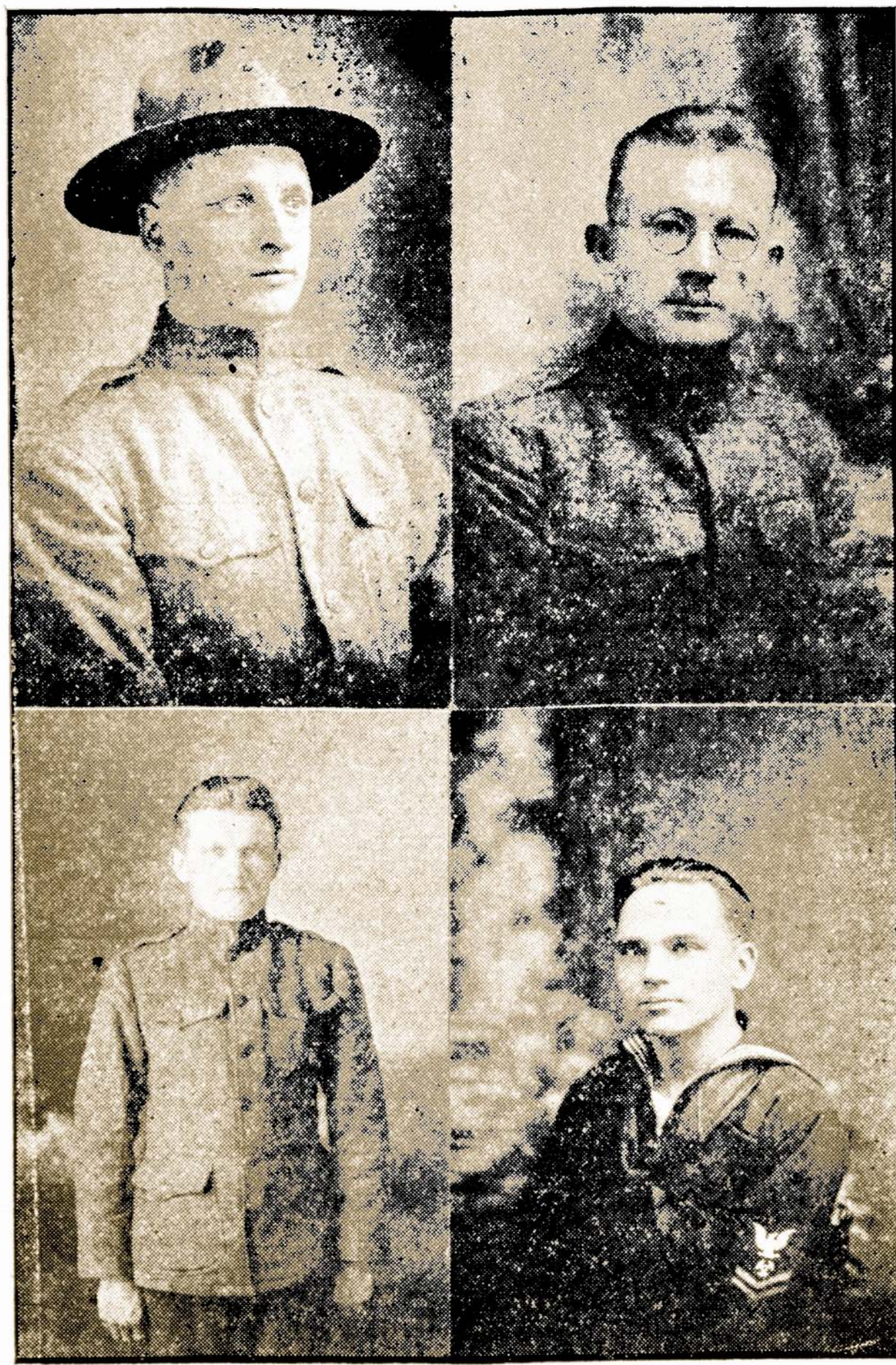
Kunigai vyčiams ką sako Jieji turi tai klausyti, O jei kunigas ką daro, Tas užginta jiems matyti.

***

Per ilgą amžį lenkai mus glemžė,

Kankino rusai, kryžioakai - prusai

Bet jau praėjo laikai engėjų, Jau saulė šviečia ir ant mūsų tako.

Mūsų kareiviai: K. Zibikas, L. Stasiulis, Kapralas A. Naura ir II Ci. mekanikas Jureivis J. Lekavičius, visi keturi iš So. Bostono — visi draugai ir visi lietuvių viešam gyvenime pasižymėję savo darbštumu kaip veiklus vaikinai. Jie yra nariai Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, nuolatiniai remėjai - sandarbininkai laikraščio "Sandaros", nariai vietos Muzikos ir Dramos Draugijos "Gabijs", Lietuvių Jaunimo Ratelio ir kitų organizacijų ir draugijų. Pasaulinės karės užgriebti, atlikę savo pareigas, laimingai gyvi ir sveiki sugrįžo namo ir vėl stoji savo gyvenimo ir prie lietuvių viešųjų darbų pildyti pareigas. Tris apsigyvena tame pačiame So. Bostone, o Kapralas Naura apsigyvena Bridgeport, Conn.

Amerikonai Interesuojasi Lietuviais.

Amerikos Lietuviams pradėjus rimtai gildinti Lietuvos laisvės klausimą ir Amerikos visuomenės lyderiai ėmė intere suoties lietuviams. Į mūsų redakciją dažnai kreipiasi Amerikos laikraštiniškai ir veikėjai klausdami informacijų apie Lietuvą ir lietuvius. Kiek galime — teikiame. Bet amerikoniškai kreipiasi ir į pavienius asmenis. Štai pav. ką rašo ponui P. Bartkevičiui į Cambridge Industrialis Y. M. C. A. Sekretorius H. M. Gerry iš Erie, Pa.:

"Mr. Peter Bartkevicz,

877 Cambridge street, Cambridge, Mass. —

Dear Peter:

I have not forgotten the Lithuanians of Cambridge, but I have been so busy with my work here that I have been unable to write you. I have seen in the various papers and magazines many interesting things about Lithuania which show that the Lithuanians will have their freedom.

I am sending you a picture of the first President of the land. (Buvo pridėtas Smetonos paveikslas, paimtas iš angliško laikraščio Red.). You probably have seen it, but I thought if I sent it you would know I am still interested in the Lithuanians. I have missed the Lithuanian people of Cambridge. There are very few here in this city and they are with the Polish people. I have one in my Naturalization class at the present time.

I wish you would tell all the Lithuanians of Cambridge that I think of them often and wish I could speak to them at their Society meetings. I hope you will write me a letter telling me about what is happening among the Lithuanians, both in Cambridge and East Cambridge.

Your friend,

H. M. Gerry,

Industrial Secretary".

PROTOKOLAS.

LIETUVOS ŽEMĖS BANKO REIKALAI.

1. Lietuvos Žemės Banko metinis dalininkų susirinkimas įvyko gegužės 14 d. 1919., Apreškimu Pan. Šv. Parapijos svetainėje, Brooklyn, N. Y. Mitingą atidarė Banko Organizatorius kun. Jonas Žilinskis, 10:30 ryte. Susirinkimo vedėju išrinkta A. Staknis, sekretorium kun. P. Gudaitis. Proxy tvarkymo komisijon įeina: Kun. V. Matulaitis, p. A. Trečiokas ir panelė B. Vaškevičiūtė.

2. Kun. Jónas Žilinskis, L. Ž. Banko organizatorius, raportuoja apie Banko stovį. Primena, kad L. Ž. B. imta organizuoti Spalio 10 d. 1916 metais tuo tikslu, kad Europiniam karui pasibaigus žemę tarp savųjų Lietuvoje prigėlbėjus parceluoti. Iš raporto pasirodo, kad pilnai užsimokėjusių už šerūs narių esama 746 su 1779 šerais, nepilnai užsimokėjusių narių skaitlius siekia 218 su 658 šerais. Neišmokėta užsirašymų \$28,000.00. Pini gu ant rankų \$61,790.52. Bondais \$8,100.00. Rubliais 218,297.00. Nuošimčių užaugo \$2,412.51. Kanceliarijos išlaidų turėta apie \$1,600.00. Visą pavertus į dolarius pasidaro L. Ž. Banko turto suvirš \$100,000.00 — tiek ir manyta tuomtarpu Amerikoje surinkti, pradėdant Banką organizuoti.

Referentas praneša, kad L. Ž. Bankui buvo keliami pinigai tarp Lietuvių tremtinių Rusijoje — tam tikslui bene surinkta į 200,000.00 Rublių. Dabar gauta telegramas nuo p. Yčo, kad Bankas jau suorganizuotas vardu "Industrijos Komercijos Bankas" Lietuvoje. Šeras 400 auksinų — perviršis 50 auksinų. Lietuvos valdžios užpirktą pusę visų šerų. Organizatoriais esą: M. Yčas, Prusas, Alekna, Banaitis, J. Yčas. Telegramoje klausama, kiek Amerikos Lietuviams šerų rezervuoti, reikalaujama transferuoti pinigus. Raportas priimtas, kaip skaityta.

3. Raportuoja kitas L. Ž. Banko vedėjas p. M. W. Bush, jo raportas kas link piniginio Banko stovio po trumpo pasiaiškini mo pasirodė sutinkas su raportu Kun. Jono Žilinsko.

4. Knygų peržiūrėtojai Kun. N. Petkus ir p. A. Steponaitis praneša, kad L. Ž. Banko knygos vedamos tvarkiai, pinigai laikomi Guaranty Trust Co. New Yorke ant 3% sudėti. Banko statement nuo pabaigos Balandžio rodo, kad Banke yra \$59,064.52. Pas Kun. J. Žilinskį esama ant rankų \$2,726.00. Banke Liberty Bondsais \$8,100.00. Rubliais 218,297.00. Pinigai sudėti Guoarranty Trust Co., bankon vardais kun. Jono Žilinskio ir Pono M. W. Bush. Bondsai ir Rubliai laikomi First National Banke, Brooklyn, N. Y. seifo volte, nuo kurio vienas raktas yra pas kun. J. Žilinskį o kitas pas p. M. W. Bush.

Raportas priimtas su pastaba ir nutarimu, kad knygos L. Ž. Banko butų peržiūrėtos per "Certified Public Accountant" ir jo sudaryta pilna atskaita.

4. Pastebėta prie raporto, delko vedėjai laikė Banke pinigus trečiu nuošimčiu ir nedarė didesnio biznio su pinigais?

Į tai orgainzatorius kun. J. Žilinskis atsakė: keliant kapitalas del Banko, ar kitos finansinės įstaigos, negali būti nei kalbos apie vedimą biznio ant didesnės papėdės, nes besiorganizuojancioms ir dar neturincioms charterio organizacijoms, biznis daryti nėra leidžiamas, priegto organizatoriai nebuvo įgalioti to daryti. Pinigus laikė saugiai Banke, kuriuomi yra visiem žinomas Guoarranty Trust Company, New Yorke. Tas Bankas, kaip ir kiti New Yorke Bankai temoka "for savings" 3 nuoš.

5. Kun. Jakaitis pakelia klausimą apie praeitųjų metų L. Ž. Banko dalininkų susirinkimą. Reikalaujama perskaityti tojo mitingo protokolą. Pranešama, kad pernykščiais metais L. Ž. B. dalininkų susirinkimas neįvyko del mažo skaičiaus susirinkusiųjų. Kadangi nebata kvorumo, su sirinkimui laikyti jis neįvyko — taipgi nei protokolas nerašyta. Išnešama rezoliucija, kas metą laikyti L. Ž. Banko dalininkų susirinkimus. Rezoliucija priimta.

6. Inešama, kad šis susirinkimas butų legalis, nežiurint suvažiuousių narių skaičiaus. Inešimas priimtas.

Sesija uždarama 12:30 ir nutarta susirinkti 2 val. p. p.

Sesija 2. 2:30 v. p. p.

7. Prisiųstųjų laiškų skaitymas: A. Zienias iš Rochester, N. Y.; A. J. Povilaikas iš Waterbury, Conn.; J. Gedmino iš Cleveland, Ohio; M. Bartuškie nės ir kitų.

8. Svarstoma, kas daryti su sukeltais pinigais L. Ž. Banko vardu. Kun. Jakaitis, Romanas, Karosas priešingai, kad L. Ž. Banko vardu sukeltais pinigais prisidėjus prie Industrijos Komercijos Banko Lietuvoje. Toks pinigų panaudojimas, butų mainymas tikslu, kuriam jie buvo rinkti, kas beabejo sukeltų daug nesusipratimų ir nemalonumų. Ponas V. K. Račkauskas aiškina, jog prisidėdant, kad ir prie Industrijos Komercijos Banko neatsitolsime nuo savo tikslo, nesa ir toksai bankas galės tarpininkauti žmonėms žemės įsigyti. Po ilgų svarstymų galop prie ita prie rezoliucijos:

a) Palikti Banko vardą tą patį: Lietuvos Žemės Bankas.

b) Kun. J. Žilinskį pasiųsti Lietuvon L. Ž. Banko reikalais, kad vietoje ištyrus sąlygas ir prirengus tinkamą veikimui dirvą surinktiems L. Ž. Banko pinigams.

9. Proxy komisija praneša, kad susirinkime dalyvauja 43 asmenis, kurie atstovauja per proxy ir kitus narius, viso 884 šerūs. Šerų-gi supirkta 1779,

tai beveik pusė supirktyjų šerų reprezentuojama.

10. Kyla klausymas, kada seimas legaliskas? Kas gali balsuoti? Kas gali būti renkamas Banko direktoriatan? Kokiam laikui renkama Banko valdyba? Diskusijos priveda prie sekančių nutarimų:

a) Legaliskas Seimas skaitomas tas, kuriame bus nemažiau trečdalis šerų atstovaujama.

b) Balsuoti gali kiekvienas, kas turi vieną šerą pilnai užmokėjęs. Turis proxy, kad ir nenarys, turi taipgi balsą.

c) Banko direktoriantan gali būti renkamas kiekvienas pilnas šerininikas, nežiurint jo šerų skaitliaus.

d) Valdyba susideda iš septynių ir renkama vieniems metams slaptu balsavimu.

11. Seka direktoriato rinkimas. Dalinama kortelės. Skaitoma balsai. Betvarkant balsus, kun. Žilinskis kalba L. Ž. Banko legaliskumo klausyme. Primena, kaip sunkus buvo L. Ž. Banko organizavimas, nuolat surištus su kliutimis, su prikaišiojimais del L. Ž. B. nelegaliskumo, prisiklausyta visokių gaidinimų. Bet tas sunkenybes pergalėta. Bankui nebuvo pavojaus, nes buvo organizuojamas su rusų valdžios žinia Rusijoje. Čia gi Suv. Valst. kelimas L. Ž. B. kapitalo buvęs taipgi legaliskas, kas pilnai patvirtina garsių Washington, D. C. advokatų ir paties State Departamento įstai gų, su kuriomis pastarame laike susinešta. Suv. Valst. rėdas žino apie L. Banko steigimą, nemato nieko priešingo įstatams ir net prižada paramą, ant kiek tas Bankas tarnaus atstatymui Lietuvos ir susinešimui Amerikos su Lietuva.

Balsų rinkimo bei skaitymo komisija praneša balsavimo pasėkmes. Šie nariai gauna daugiausiai balsų: Kun. Jonas Žilinskis 775; kun. P. Gudaitis 569; Kun. N. Petkus 560; p. J. Vasiliauskas 559; Kun. V. Matulaitis 476; p. A. J. Povilaika 369; p. J. Skritulskas 350; p. A. Staknis 326; Kun. Jakaitis 324; p. F. Virakas 256; panelė B. Vaškevičiūtė 229; kun. J. Židanavičius 167; Lietuvos Atst. Bendrovė 135; p. T. Trečiokas 108.

Lietuvos Ž. Banko Direktoriatan sulig balsų u daugumos įeina Kunigai: Jonas Žilinskis, P. Gudaitis, N. Petkus, V. Matulaitis; Pp.: J. Vasiliauskas, A. Povilaika ir J. Skritulskas.

12. Nutarta direktoriatu paduoti sekančias instrukcijas: a) Direktoriato sąstata: Prezidentas, Vice-Prez., Sekretorius, Iždininkas ir tris kasos globėjai. Valdyba renkama pačių direktorių.

b) Pinigus dėti L. Ž. Banko vardu su parašais Prezidento, Iždininko ir Sekretoriaus.

c) Kur, Kokiame banke laikyti pinigus, arba legalios operacijos daryti paliekama direktoriato nuožiurai.

d) Atskaitą apie Banko stovį duoti du syklius į metus. Seimo protokolą pagarsinti spaudoje.

e) Atnaujinti kompaniją rinkimui naujų šerų L. Ž. B.

f) Iškoliekuoti pinigus už neįmokėtus šerūs.

g) Bondsus priimti sulig mar keto — kas trumpa, privalo primokėti pinigus.

i) Sukeltus pinigus L. Ž. Banko vardu patogiu laiku perkelti Lietuvon, kaip tik tenai susidarys tinkamos, sulig pranešimo pasiųstojo atstovo, bankinėms operacijoms aplinkybės. (Sprendžia direktoriai didumą balsų).

k) Darant transakciją pinigų į tam tikro Lietuvoje Žemės Banko šerūs, išmokėti nuošimčius užaugusius lig to laiko L. Ž. Banko nariams proporctonaliai.

Mitingas uždaryta 6 v. v. Sekretorius Kun. P. Gudaitis.

IDOMIOS ŽINIOS

Surinko Vincas. AUSTRIJOS NELAIMĖS. (Tęsa).

Kronikai sako, kad Austrijos monarchija buvo nelaimingiausia viešpatystė pasaulyje. Austrijoje viešpataujanti Habsburgų dinastija savo šeimynoje turėjo nelaimės viena po kitai ir nė šiaip, nė taip pabaigė dienas savo viešpatavimo, su kuriomis nupolė ir Austrijos monarchija. Kares, kokias Austrija vedė, vargais negalais laimėjo tik dvi, o visas kitas prakišo.

Nieko nekenks pažvelgus į kronikas, kurios štai ką apie buvusią Austriją parodo:

Karių pralaimėjimai:

1610 m., 23 Gegužės, Pragoje iš ciesoriškos pilies, per langą išpuolė du vyriškiai karališkos giminės, kas buvo priežastis išsukimo karės, kuri tęsėsi per 30 metų. Ir nuo šio laiko Austrija įsivėlė į visą eilę karių, kuriose visur priešų buvo pamušama. Išskyrus dvi, kurias šiaip taip laimėjo. Sulyg akronikų, Austrija turėjo kares:

1618—1648 m., tai trisdešimmetinė karė, kurioje Austrija tapo pamušta Švedijos karaliaus Gustavo, 1631 m. prie Lipsko ir 1632 m. prie Lutzeno. Čia Austrija neteko jurių pakraščių ir, dargi tapo pamušta Francuzijos ir buvo priversta melsti taikos.

1683 m., viešpataujant Austrijoje ciesoriui Leopoldui, kilo karė su Turkija. Turkai kelis kartus sumušė Austrijos kariuomenę, prisartinę prie Vienos. Neatsilaikantiems Austrijos kareiviams, Lenkijos karalius Sobieski atsiuntė savo kariuomenę ir turkai tapo pergalėti.

1687, Austrija vėl kariavo su Turkija. Austrijos kariuomenę vedė kunigaikštis Eugenius Savoy, kuris sumušė turkus Biellgrade ir tuomi karė pasibaigė, kas tapo paskaityta Austrijos laimėjimu.

1707—1710 m., buvo kariuojama už Ispanijos sukcesijas, kur kunigaikštis Savoy vėl sumušė turkus Biellgrade.

1765 m., užsidedę septynių metų karė su Vokietija, kurios kariuomenę vedė Frederikas Didis, kurs Austrijos kariuomenę sumušė Pragoje, paskui 1757 Leuthene, 1760 Ligniece ir 1762 Freiburge.

1796—1797 m., kilo karė su Francuzija, kurios kariuomenę vedė generolas Bonopartas. Austrija karę pralaimėjo, nes jos kariuomenę francuzai sumušė Lode, Arcole ir Rivale, išvijo iš Italijos.

1799 vėl kilo karė su Francuzija. Ir vėl francuzai pergalejo Austrijos kariuomenę Hohenlindene ir Zurichė.

1800 m., Austrija pralaimėjo kariškus žygius prie Marengo ir Montebello.

1805 m. Napoleonas sumušė Austrijos kariuomenę Ehmuechle, Asperne ir Esslinge, galiaus išvijo iš Vagro, paėmė Vieną.

1859 m. Napoleonas III Austrijos kariuomenę sumušęs Magente ir Solferine, atėmė Lombardiją ir ją pavedė Italijai.

1866 m. kilo karė Austrijos su Vokietija, kurios kariuomenę vedė generolas von Moltke ir kunigaikštis Fredrik. Karė tęsėsi 7 savaites, nes vokiečiai pergalejo Austrijos kariuomenę prie Saidou, kur Austrijos kariuomenės vadai, nematydami pasisėkimų, sutiko Italijai atiduoti Veneciją, ir tuomi karė pasibaigė.

1914 m. Austrija paskelbė karę Serbijai, kas sukūrė pasaulinę karę, kuri tęsėsi suvirš 4 metus. Šita karė pabaigė Austrijos viešpatiją, nes 1918 m. gale buvo priversta pasiduoti Francuzijai, Anglijai ir Suvienytoms Valstijoms, kurių tapo nuginkluota. Greit kilo revoliucija, kuri Austrijos viešpatiją privertė prie suskilimo.

Habsburgų nepasisėkimai.

Austriją per amžius valdė Habsburgų dinastija. Kada ir iš kur ji kilo, tai kitas klausimas. Gana bus pažvelgus, kad Habsburgų dinastija visą savo viešpatavimo lai-

ką nešė šeimyniškus nepasisėkimus, kompromituojančius visą karališką giminę, vienas po kitam, kol galiaus jų gadyne pasibaigė pakrikimu. Sakoma, kad tai buvo vaisiai Vengrijos kunigaikštienės Karolij prakeikimo.

1848 metuose, kuomet jaunutis Austrijos ciesorius Franc Juozas slopino Vengrijos revoliuciją, Vengrijos kunigaikštienė Karolij jį prakeikė. Žinoma, jos keiksmas nebuvo vulgariškas, gatvinis, bet iš krutinės gilumos, šaukiantis atmonijimo. Ji pasakė: "Kad dangaus ir žemės galybė sunaikintų tavo laimę! Kad tavo giminė prasmegtų! Kad tu nustotum mylimų savo ypatų! Kad tu laimės nesulauktum! Kad tavo, ir tavo vaikų laimė sugriūtų!"

Sako, kad tai buvo originališkai kunigaikštienės keiksmo žodžiai, už skriaudas. Kunigaikštienės Karolij sunus, kuinigaikšt. Mihel Karolij, sykiu su keliomis dešimtimis kitų Vengrijos patrijotų, pasidavus, tapo nužudyti, nors buvo žadėta juos laikyti kaip nelaisvius. Kunigaikštienė Karolij, plačiai atsižymėjusi savo gražumu ir drąsa, kartą persilaužusi per kareivių kardoną, saugojantį ciesorių, metė jam savo prakeikimo žodžius, kol kareiviai spėjo ją sugriebę nuvesti šalin.

Nors prakeikimams ir jų vertei nesinori tikėti, bet kunig. Karolij prakeikimas bene bus atsiekęs savo tikslą. Ciesoriui Franc. Juozui gyvenant, jo žmona ir vienturtis sunus, su kuriais jis gyveno netaiškoje, tapo nužudyti. Jo sesers sunus, sosto įpėdinis, krito auka žmogžudžio, kas šalį įpėiniojo į karę ir pačią šalį pastumėjo prie nupuolimo. Jo sosto įpėdinis Karol, turėjo iš šalies pabėgęs pasislėpti, o kunigaikštis Mihel Karolij, anukas moteries prakeikusių ciesorių F. Juozą, tapo vyriausiu vadu Vengrijos revoliucijos. Jo narsumu tapo perplėsta Austro-Vengrijos monarchija.

Senukas ciesorius Franc Juozas numirė 1916 metuose, sulaukęs 68 metų nuo anos moteries, kunig. Karolij, jam mestų prakeikimo žodžių; numirė pačiame sukuryje pasaulinės karės, sulaukęs 87 metų amžiaus. Jo gyvenimas, kaip lygiai ir jo valdoma šalis, išsiai nešė nepasėkmes ir susikrėtimus, vieną po kitam.

1848 metuose apsisireikė dideli bruzdėjimai ir sukilimai prieš karališką valdžią. Vokietijos valstijose ir keliose kitose šalyse. Sukilo ir Vengrija, nes prieš šimtą metų padaryta sutartis, suteikianti vengrams savivaldą, galėnė ne iėjo, nėgi manė iėti. Vengrams pradžioj viskas sekėsi. Austrijos ciesorius Ferdinandas I atsiskakė nuo sosto ir jį pavedė savo sesers sunui, 18 metų amžiaus turinčiam Franc Juozui. Pagelbon jaunam autokratui atėjo anuometinis Rusijos caras, su kurio talka pasisekė Austrijai sugniuždyti sukilusius vengrus. Vyrai, kurie pasidavė, tuojaus buvo sušaudomi ir pakariami, kiti slaptai, kalėjimuose, kitokiais budais žudomi. Daugiau kaip 40,000 Vengrijos revoliucionierių tada tapo išžudyta.

Tokiu budu Franc Juozas užtikrinęs sau sostą, vedė moterę Elzbietą, Bavarijos kunigaikštaitę. Šeimyniškas judviejų gyvenimas buvo netikęs, nes veik visą laiką gyveno skyrum vienas nuo kito. Ciesorienė Elzbietė keliavo incognito po visą Europą, kuomet jos vyras namie savo gyvenimą leido su palaidomis moterimis.

1898 m. ciesorienė Elzb. krito auka anarchisto, nudurta ištilietu, Genevoj. Nuo šio laiko, veik kas metai Franc Juozą atlankė kokia nors nelaimė. Šeimyniškais ryšiais ir intrigomis Austrija apvaldė didesnę dalį šiaurinės Italijos. Italai kelis kartus sukilo, bet tik 1856 m. su francuzų pagalba, išvijo austrus iš Venecijos ir Tost kano.

Per 600 metų Austrija buvo Vokietijos diegliu. Kad nusikratyti nemalonus kaimyno, vokiečiai, vedami Bismarko, užpuolė Vieną ir bėgyje 7 savaičių, sugniuždė Austriją 1866 metuose. Nuo šio laiko Austrija likosi Vokietijos įrankiu.

(Bus daugiau).

Lenkai Vergia Lietuvius Su Dvasiškijos Pagelba.

Tris-keturi mėnesiai atgalios lenkų spauda visai mažai rašė apie lietuvius; žodžiu sakant nieko neatboja kas-link lietuvių politiško veikimo delei Lietuvos nepriugulmybės. Retai kada buvo pa- tēmyta paliokiški išsireiškimai: "Lietuviai nekulturingi", "politiskame lauke ar darbe mažai ką gali veikti", Nors, esą, "keleltas" politikų iš kunigų luomo, kurie yra užsikrėtę "litvomanija", bet kad jie prisidėtų prie "lietuviškų aparatistų" negalima tikėti, nes tas dalykas išeitų prie šingai jų luomui". Mat lenkai imperialistai vis tikisi, kad lietuviški kunigai dar vis tebėra jų draugai ir suturės lietuvių liudį nuo atsimitimo nuo "katalikiškos Lenkijos".

Paskutiniame laike visai ką kitą lenkai paėmija pas lietuvius, butent lietuvių didelę politiską galybę.

Padarewskio vienminčių draugų organas arba dienraštis "Telegram Codzienny", išeinantis New Yorke, 30 d. gegužės, dviejų špaltų straipsnyje "Kwestja Litewska" bausiai apsiverkia ir kartu begėdiškai sumeiuoja: "lietuviai imperialistai savinasi lenkiškas žemes, arba teritorijas". Autorius išskaito Lietuvos valdžios pirmininko p. Šlezevičiaus programą, kuria Lenkijos reikaluoja, kad ji tuojaus pripažintų Lietuvai nepriugulmybę iš šių teritorijų: Kauno, Suvalkų, Gardino, Vilniaus ir dalies rytinės Prusijos. Autorius meluoja, kad tose teritorijose esą tik 30 procentas lietuvių, o visa didžiama, butent 70 proc. esą lenkiška. Lenkiški statistikai tiesiog falsifikuoja dalyką. Patys pro-lenkiški autoriai pripažįsta, kad abnai visoje Lietuvoje lenkų esą mažuma. Pro-lenkiškas autorius p. Brestonas "White Eagle of Poland" randa, kad visoje Lietuvoje yra lenkų vos tik 22 procentas. P-nas Brestonas minėtame veikalė paduoda, kad Kauno gub. lenkų yra 12 proc., Vilniaus 32 proc., Suvalkų 30 proc., Grodno 18 proc. Lenkiškas publicistas verkia, kad Vilniuje esą didžiama lenkų. Čia vėl neteisėybė. Vilniuje didžiama yra žydų. Vilniaus mieste yra 52 proc. žydų. New York Times 1 birž. 1919, vienas žydų daktaras ilgame straipsnyje, kalbėdamas apie žydus, randa Vilniuje žydų 42 proc. Vilniaus žydai eina išvieno su lietuviais prieš lenkus. Gardino gub. gyve na 30 proc. baltgudžių, 40 proc. žydų.

Reiškia, Gardino gub. 70 proc. visų gyventojų nenori lenkų "globos". Suvalkų gub. gyventojai didžiama yra lietuviai. Rusijos caro valdžios gyventojų sąrašas 1897 metų oficialiai sako, kad Suvalkijoje yra 52 proc. visų gyventojų lietuvių. Apie Kau no gub. nėra ką nė kalbėti: ji yra grynai lietuviška. Lenkai labai norėtų užgrobti Lietuvos teritorijas, bet visa bėda yra tame kad lenkų "globos" niekas nenori. Nors nekuriuose Lietuvos teritorijose lietuvių mažai gyvena, bet tokiose vietose didžiama žydų arba kaip kur baltgudžių, bet ne lenkų. Vilniuje nors mažai lietuvių, kaip pro-lenkiškas autorius Brestonas randa, tik 20 proc., bet kada 52 procentas žydų su lietuviais eina, tai susidaro 72 proc. prieš lenkus. Reiškia didžiama dedasi prie Lietuvos.

Kitas lenkų savaitraštis "Czas", išeinantis Brooklyne, 23 d. geg., ilgame straipsnyje "Teritoryam Etnograficne Litwinowe", taipgi melagingai nurodėnė lietuvių statistiką. Lenkiškas publicistas randa net Petrograde 50 tukst. lietuvių, Rygoje 30 tukst., o Rusiškoje Lietuvoje kaip Kauno, Vilniaus ir Gardino gub. suranda tik 1,700,000.

Koksai kvailas lenkiškas publicistas! Juk visi autoritetiški raštai randa rusiškoje Lietuvoje daugiau kaip tris milijonus lietuvių. Paimkime kad ir "New International Year Book 1917", kokią galimas rasti kiekviename viešame knygyne. Paaiškinime "Lithuania" sako: "Paskutinis cenzas randa Europinėje Rusijoje 2,766,875 lietuvių, dar apart šitų, Suvalkijoje randasi 310, 631 tukst. Suvalkijoje visų gyventojų 52 proc. yra grynai lietuviai.

Matome, kad jau lenkų spauda pradėjo apie lietuvius įvairias neteisėbes skleisti. O mūsų nekuri kunigėliai, jų vienas Brooklyne, Mastausko priimtuvėse pasakė: "Is visų blogųjų mūsų kai minų mes turime pasirinkti Lenkiją, — mums katalikams vistiek ji yra artimesnė ir mums geriausia yra, prie jos dėtis". Taip kalba lietuviški kunigai!

Baudžiavos laikuose 15 šimtmetyje mūsų kunigija ėjo išvieno su bajorija, pritarė bajorijai ant lietuvių liudies uždėti "poniška" lenkų leteną. Dabar 20-tam šimtmetyje rodosi turėtų gėdą taip daryti: del savo tuomo ypatiškių išteklių apgynimo išdrįsti parduoti savo tautą ir liudį svetimon vergijon. Šiandiena liudis pakilus, vargiai kunigų ir bajorų planas įvyks. Lietuviai greičiau žus ant kariško priešus lenkus bekovodami, negu kad jiems pasiduos. Nors lenkiški imperialistai tikisi, kad lietuvių kunigija delei savo tuomo reikalų apgynimo mūsų liudį vėl pririš kitais pančiais prie "poniškos" Lenkijos. Mums rodosi, Lenkijos imperialistai savo siekio nepasieks. Mūsų liudies upas pakilęs, lietuvių dvasia, patriotizmas stovi augščiau faurikuotų religijų jausmų, liudis nepasiduos suvedžioti kunigijai. Mūsų liudis jau per 5 šimtų metų pažino Romos žažnyčios politiką, ką ji velina Lietuvai, kaip visas pasaulis kalba apie Lietuvą, o popiežius oficialiai nieko neištaria. Popiežius lenkams pasiuntė palaimintą vėliavą, o ką lietuviams? Nieko, amžinai nieko! Palaimino lenkų generolo Helerio armijos vėliavą, kaip tiktai tuomet, kaip jo armija ėjo užimti Lietuvos sostapilę Vilnių. Kokią užuojautą lietuviai turi turėti ant popiežiaus, kuomet jis Lietuvos plėšikų palaimina, duoda "šventą vėliavą" jiems. Kiekvienas doras lietuvis, nežiurint ar jis būtų katalikas ar kunigas, vistiek negali jam užjausti deito, kad jisai Lietuvos plėšikus palaimina kaip tiktai toje valandoje, kada jie eina mūsų brolių lietuvių pavergti. Mikas Stakėnas. Brooklyn. N. Y.

Staje Naginskas.

Miške ašarėlės raudonos žydėjo. Skaidrutės tat gėlės. Su saule jos kėlės. Ir jų akutėlės per dieną žibėjo. Jos — gyvos žiurėjos. O nakčiai sudėjo apelj prie lapo. Ir miegančios tapo. Taip jų irgi žėlė dangaus ašarėlė. Jos melsvos akutės, malonios, ramutės, taipogi žiurėjo. Ir sesės jaunutės pamačiusios ėjo ir linksmos kalbėjo: naktibalda žydi.

Mintis virpina protinę atmosferą, kaip kad garsas drebbina fizinę; ir kiekvienas žodis yra kaikurio kurčio - ramio principo pamatinio tono sibmolas.

Omnia Vincit Amor.

Apgarsinimai--Apskelbimai--Viešumas.

KAIP APGARSINIMAI KAIP ĮRANKIS TARNAUJA PAGIMINIMUI ŽMOGAUS NAUJŲ DALYKŲ?

Štai tegul buna pavyzdžiu kad ir taip vadinamoji "Safety Razor" — britva ar skustuvas, kaip lietuviškai vadiname.

Juk mes gerai žinome, kad dauguma vyrų ir po šiai dienai surazdami parankesnių įrankių, vartoja barzdos skutimuisi senos mados tą tiesią britvą — skustuva. Visi barzdaskučiai irgi suradę praktiškiau savo kostumierius skusti su šenos mados britva. Tokiam atsitikime ir ko čia reikėję rodos? Na, bet ve išradėjai — britvų gamintojai išradę naują patogesnį išradimą ir padarę didesles pasekmes. Kaip? Ar jie po visą šalį prie kiekvieno vyro ėję su savo nauju išradimu — "Safety" skustuvais demonstruodami jų patogumą, parankumą? Gal dalis jų pasekmių ir tokiais budais tapo atsiekta, bet čia buvo pakviesta pagelbon garsinimo - viešumo meistrai, kurie apgarsinimus įvairiais metodais pirmaisiais pasėję senosios mados skustuvais nepasitenkinimą. Nurodėnė, kad galima susilaukti tobulesnio, parankesnio išradimo — sėję žmogaus mintin troškimą to susilaukti, na ir pagaliaus pranešė naujieną apie naujosios britvos "Safety" gerumą, parankumą usų ir barzdos skutimuisi. Tas "naujienas" su "pardavimo argumentais" kartoja ir taip pasekmė patapusi ta, kad šiandien tukstančiai vyrų besiskuta naujosios mados britvomis. Ir tai vyrų minčiai nuostabumas, kad jie buvę savę užlikę praieityje kuomet čia progresas šiandien atneša del žmogaus naujienos išradimus, pagerinimus, kas pasitarnauja nauda — patogumais ir parankumais. Taigi matom, kaip apgarsinimai kaip britvų-skustuvių kaip naujų pagamintų prekių įvedimui pramonės - biznio pasaulin ir pastebėjome, kaip su apgarsinimais, kaip su įrankiais prie parduoda mų prekių, parduodami ir argumentai, kurie veikia ant visuomenės minties, užinteresuojant ją butinai įsigyt garsinamuosius ir parduodamuosius dalykus.

Del mūsų įsitikrinimo dar daugiau faktų. — Tie patys vyrai, kurie vartoja skutimuisi britvas, jie vartoja ir muilą išmulinimui usų ir barzdos prieš skutimasi. Nėra mažiausios abejonės, kad kuomet išradėjai išradę puoduką - muilinyčią su šepetuku išmulinimui veido, ir čia viešumo - apgarsinimo budai vartojami. Tokie puodukai - muilinyčios su šepetukais yra labai parankūs dalykai ir beveik visų vyrų ir visose barzdaskutyklose jie yra vartojami. Taip kad nieko kito jau rodos ir nereikia. Rodos, kad jei kas ką kitą išsigalvotų, mes nei nepaisytumė. Bet štai ir vėl apgarsinimai mūsų vyrų įtikrinėja, kad prie skutimosi barzdos yra labai parankus taip vadinamas skutimosi muilo teptukas, nes jis tik suvylgytas vandeniu ir po liucso patrinimo juomi veida, gamtinai pasigamina muilo putų ir t. p. argumentais apgarsinimai mūsų įtikrinėja ir mes perkame ir naudojame juos. Tiesa, tokie dalykai mūsų pačių patogumams ir parankumams yra pageidaujamais — apie tai negali būti ginčo, tik jei mat garsintojai būtų neišgarsinę tokių naudingų dalykų, mes apie tai nežinotume, nesinaudotume ir tų naudingųjų dalykų išradėjai galėtų suskurst su savo išradimais, apie tai niekam nežinant. Taigi ir aišku, kad apgarsinimai savo įteiga įsteigę pramonės pasaulį. Apgarsinimai visais naujais prekes pramonės rinkon išvežę ir išpardavę.

"SANDARA"

(Buvusi "Ateitis").

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas.

Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00
" " (Užsieniuose) \$2.50

Pavienis numeris 4c.

Agentams duodama už platinimą rabat.

"THE LEAGUE"The organ of the Lithuanian National League of America.
KASTANTAS NORKUS, Editor.

Yearly Subscription:

In the United States \$2.00

Six months \$1.00

To Foreign Countries \$2.50

Kreipiantės, rašykite:

"Sandara"

266 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir antraštu. Rankraščius Redakcija taisyti ir trumpina sulig savo nuožiūra. Neinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir t. p.) rašomi ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"

366 Broadway

So. Boston, Mass.

Apžvalga.**100 Metų Sukaktuvės.**

Simtas metų tam atgal, t. y. 16 d. birželio, 1819 metuose, Kauno gubernijoje ir paviete gimė žymus mūsų tautos dainius ir rašytojas kun. Antanas Juškevičius. Jis numirė Kazaniuje 1 d. lapkričio 1880 metų, t. y. 39 metai tam atgal.

Kun. Antanas Juškevičius iš prigimties buvo labai muzikališkas. Jis kunigavo Pušalote ir Vielienoje. Visą savo gyvenimą jis pašventė lietuvių kalbos ir melodijų tyrinėjimais. Jis su pagelba savo brolio Jono Juškevičiaus surinko nuo senų Lietuvos žmonių ir užrašė virš 5000 įvairių dainų su melodijomis.

Numirus kun. Antanui Juškevičiui jo brolis Jonas visas užrašytas dainas perdavė profesoriui Jonui Baudoin de Courtenay, kuris pasitaręs su antropologijos komisija Kriokavos universiteto, rado būtina reikalingu jas išleisti atskirame veikalė, kaip labai branginanti tinas tikras lietuvių liaudies dainas. Juškevičiaus dainos tapo išleistos atskirame veikalė 1900 m. Kriokavoje, atspausdintos Jagellonų universiteto spaustuveje. Juškevičių surinktas dainas galutinai sutvarkė prof. Kolbergas ir Kopernickis, o prierašus su kun. Juškevičiaus biografija lenkų ir vokiečių kalbose pridėjo prof. Baudoin de Courtenay ir Noskowskis.

Kun. Antano Juškevičiaus vardas už jo puikų pasidarbavimą tautinio lietuvių folkloro medegos rinkime liks nemirtinas ir amžinai turi but gerbtinas.

P-lė G. Sapkauskaitė Bostone gavo vokiškai rašytą laišką iš Revelio. Jos brolio pati rašo, kad p. Sapkauskas yra kapitonas Lietuvių armijoje ir gyvena Kaune. Prie laiško yra Estonijos krasaženkliai po 5 k. su užrašais "Esti Posta".

Klausimas Sugyvenimo su Lenkija.

Dauguma Amerikos lietuvių stebėjosi, kuomet Dr. Šaulys ir kiti Lietuvos valdžios pasiuntiniai nuvyko Varšavon tarties su lenkų valdžia del pertraukimo mūsų tarpe Lietuvos ir Lenkijos, t. y. apkalbėti, del ko lenkai užpuola ir grobia Lietuvą. Mes nesmerkėme Lietuvos valdžios taktikos, nes laukėme pasekmių. Gi dabar telegramos praneša, kad lenkai visiškai nenorėjo nė kalbėti su Lietuvos atstovais ir neatsižadėjo terioti Lietuvą.

Lenkų liaudis nekaltai, kad jos valdonai serga imperializmo manija. Lenkijos valdonai rengia pražūtį savo liaudžiai, keldami prieš Lenkiją visus savo kaimynus.

Lietuvai ir kitiems lenkų kaimynams tik tuomet bus galima sugyvent su Lenkija, kuomet tenai nebus vietos Paderewskio politikai, kuomet bus nuversta monarchiška Lenkijos valdžia, kuomet Lenkijos žmonės pasiliuosuos iš imperializmo ramščių, t. y. kunigijos globos. Tik tuomet su Lenkija galės susikalbėti ir sugyvent visos jos kaiminkos.

Škotijos Lietuviai Sujudo.

Tragiškas Lietuvos likimas sujudo viso pasaulio lietuvius. Štai ką "I. D." sako apie Škotijos lietuvius:

"Gavę nesmagias žinias apie Lietuvos kritišką padėjimą šioj valandoj ir jos ateitį, Škotijos lietuviai daro susirinkimus, išneša rezoliucijas - protestus prieš lenkų įsiveržimą Lietuvon ir regimą Talkininkų norą prijungti Lietuvą prie Lenkijos (ar rasit prie Rusijos). Tokie susirinkimai šiose dienose įvyko Glasgow'e, Bellshill' yj. Turėtų įvykti visur. Rezoliucijos siunčiamos Prezidentui Wilson'ui Britanijos Foreign Offisui, Liet. Atstovybei Londone, Paryžiuon ir tt. Amerikoje subrudžimas. Lietuviai smarkiai veikia. Britanijos lietuviai darykite susirinkimus, išneškite rezoliucijas! Skubėkite!

Atėjusios iš Lietuvos Valdžios telegramos kopijos pasiūstos visoms įžymiesiems žydų organizacijoms Škotijoje. Žydų pogromai Vilniuje sukels žydus prieš lenkus. Spaudoje pasirodys protestai."

Krasa Tarpe Britanijos ir Lietuvos.

Pastaruoju laiku į Ameriką iš Lietuvos pradėjo ateiti laiška. Į Lietuvą taipgi galima siūsti tiesiog per krasą. Bet Britaniją jau daugiau laiškų iš Lietuvos pasiekė. Pav. "Išėivių Draugas" rašo, kad į Britaniją iš Lietuvos pradėjo ateiti šimtai laiškų. Daugiausia nuo tų lietuvių, kurie išvažiavo iš Britanijos 1917 m. Laiškai vis ateina per lietuvių Atstovybę Kopenhagoj - Dani-

joj su su Lietuvos Valstybės Atstovo prie Danų Karališkos Valdžios antspauda. Lietuvių įgaliotinis Danijojej karės belaisviams Vokietijojej šelpti, p. Jurgis Savickis, daug pasidarbavo vis su karės laiku. Šioj valandoj, jeigu kitko veikti neturėtų, tai gana darbo būtų nors antspaudas prieš tų laiškų spaudžiant. Čia reikia priminti ir didelį Danijos prielankumą lietuviams, kaip karės dar laiku belaisvių buvimo palengvinimui rodytą, taip ir dabar išleidžiant laiškus. Dauguma rašančiųjų vyrų norėtų grįžti Britanijojej iš Lietuvos. O jei tas nebus galima, tai pačioms su kudiškais rodija važiuoti Lietuvon.

Knygos Rusijos Vaikams.

New Yorke Centralinis Rusų Komitetas išleido kelesdešimts tukstančių elementorių pasiuntimui į Rusijos vietas, kurios liuosos nuo bolševikų. Elementorius bus už dyką dalinama Rusijos kaimiečių vaikams. Pradžioje yra "bobutės" Breškovskos prirašas, kuriame ji skatina Rusijos vaikus mokinties, nurodo mokslo naudą ir sako, kad Amerikoje gyvenantieji rusai neužmirš Rusijos liudies apšvietos reikalų.

Amerikos lietuvių apšvietos draugijos ir šiaip visuomeniškos organizacijos būtinai privalo pasiūst kaip galint daugiau knygų Lietuvon.

Amerikos Armija Rusijoje ir Kolčakas.

Archangelske ir kitose šiaurinės Rusijos dalyse iki šiol buvo apie 3000 Amerikos kareivių, bet dabar pusė tos armijos jau tapo ištraukta iš Rusijos, o likusi dalis taipgi rengiama ištraukti.

Sibire yra 8000 Amerikos kareivių, kurie iki 21 d. gegužės nė kartą nedaiyavo mušiuose. Sibire esantieji Amerikos armijai neleidžiama eit tolyn iš rytinio Sibiro.

Kolčakiška Omsko valdžia visą laiką stengiasi išgauti Suv. Valstijų pripažinimą. Prezidentas Wilsonas pasiuntė savo atstovą Morrisą ištirti Kolčako valdžios sudėtį ir formą. Morris pirmiaus buvo Amerikos pasiuntinys Japonijoje. Dabar nuo jo atsiliepimo daug priklauso Kolčako pripažinimas.

Apie Buvusį Dovydaičio Kabineta.

Kuomet atėjo žinios apie "Dovydaičio Kabineta" Amerikos liet. klerikalai džiaugėsi, kad tas kunigų ramstis tampa Lietuvos "galva". Vienok mes "Sandaroje" iškart pasakėme, kad reikia laukt greitų permainų, kadangi mes žinome, jogei tik progresyviui elementui bus lemta Lietuvos valstybinį vairą valdyti. Štai ką apie tai sako "L. Uk." 11 No.: "Krikščionių demokratų Pr.

Dovydaičiui sudarius naują Ministrų kabineta, kun. Bartuška buvo pastatytas užsienių spaudos biuro vedėju, o p. Gabrys emė Kaune veikti. Bet p. Dovydaičis "apsirgo". Tie patys žmonės, kurie nuvertė M. Šlezevičiaus kabineta, vėl emė įieškoti keliu, kad tą kabineta sugrąžinti. Septynes dienas ir septynias naktis ejo partijų ir V. Tarybos atstovų pasitarimai. Sutarta: taisyti konstitucija, rinkti valstybės prezidentą, apriboti V. Tarybos teises, gražinti M. Šlezevičiaus kabineta ir duoti jam platesnes teises. Bet kada visų partijų, pradedant krikščionimis demokratais, ir baigiant socialdemokratais, sutarimas ir vienybė, rodos, įvyko; atvažiavo Kaunan naujas krikščionių demokratų darbininkas — kun. Alšauskis. Į antrą ar trečią dieną Kaune pasklido kalbos, kad susikilo krikščionių demokratų partija: iš jos išėję kunigai Staugaitis (Aukštojo Prezidiumo narys), Dambrauskas, prie jų esąs kun. Alšauskis, Bartuška, Gabrys... Kovo 30 d. Gabrys savo paskaitoje išgyvė Alšauską. O kada susirinko V. Taryba aukščiau p. darytam sutarimui įknyti, nei iš šio, nei iš to inėšta pataisy, del kurių buvo išreikšta šitokių pastabų:

"Šilingas (iš Aukštojo prezidiumo): jeigu kariuomenę valdydys kabinetas, tai jisai, varydamas tam tikrą politiką, sudarys ją ir kariuomenėje.

Stulginskas (krikšč. dem. kairiojo sparno): Jeigu mes išsimsime kariuomenę iš kabineto žinios tai susidarys kaip ir dvi valdžios kariuomenėje.

Draugelis (dešiniojo krikšč. dem. sparno): Mes negalime išmesti to punkto... (t. y. kariuomenę turime išimti iš kabineto žinios).

J. Šaulys. Aš kalbėsiu del to punkto, kur kalbama apie kariuomenę. Mes dirbome visą laiką, kad prašalinsu krizį. Tuomet kariuomenė atsakė, kad ji priklauso ne nuo Kab., bet nuo Aukštojo Prezidiumo. Ir dabar gali tas pats atsitikti. Kad išvengus to, reikėtų gerai pagalvoti.

Šilingas. Labai gerai, kad J. Šaulys galų gale tiesioginiai išsireiškė. Pas mus kariuomenėje politikos nėra, bet ji yra tik aukštumose.

J. Šaulys. Aš nenorėčiau, kad šitas punktas duotų progos politikavimui, nors ir aukščiausiose sferose...

Šilingas (pertraukdamas): Ką ponas Šaulys supranta aukščiausiose sferose (keliasi iš vietos ir eina).

J. Šaulys (tesdamas). Jei mes siekiame prie bendro darbo, tai turime sudaryti tokias sąlygas, kad jis būtų galimas, tas gi punktas gali sudaryti sąlygas, bendram darbu nebegalimas.

Alekna. Aš, kaipo santaros frakcijos narys, turiu pasakyti, kad jeigu šis punktas bus priimtas, tai jis išsaus didelį jėgų suskaldymą".

Bet "punktas" buvo priimtas, kaip to norėjo ponai iš "aukščiau siųjų sferų" — Šilingas, Staugaitis, ir iš "žemiausiųjų" — Gabrys. Alšauskis. Ir vėl prasidėjo derybos, tarybos...

Kas bus ir ką šitie sapnai reiška?

Nežinia. Bet žvirbliai Kaune ant stogų čirška, buk visa tai atsitinka delto, kad be M. Šlezevičiaus Kaune esama dar dviejų kandidatų į ministrų pirmininkus kurių, vienok, tuo tarpu "niekas nesupranta."

Nauja narė.

Prie Am. Liet. Tautinės Sandaros 21 kp. Rochester, N. Y. įstojo nauja narė L. Valtienė.

IMIGRACIJOS IR EMIGRACIJOS KLAUSIMU.

Šiomet buvo inėstas Atstovų ruman bilius ir pasiulytas padaryti įstatymu keturiems metams nuo priėmimo dienos. Šiuom bilium, jeigu jis būtų priimtas, yra visiškai užginama imigrantų išleisti į šią šalį paminėtą laikotarpi.

Tokis sumanymas sukėlė gan daug svarstymų presoje ir pramonininkų bei valdžios rateliuose. Inėšėjai tokio biliaus ir ginėjai jo prirodinėjo, kad uždraudimui imigracijos į Europą išvengsime:

1) dabar išsiplėtojusio Europoje bolševizmo užnešimo į Suvienytas Valstijas,

2) palaikysime darbininkų normalį stovį ir nebus permier nepasamdytų darbininkų suplaukimo į šią šalį, kas labai nenormalės sąlygas sudaro šalyje;

3) lig šiol atkeliavusieji, palaikant didesnius algas ir normales sąlygas, netik bus paskatinti toliau užsilikti šioje šalyje ir tuo imigracija bus sumažinta lig minimumo, bet jie taipgi greitai asimiliuosios ir naturalizuosis;

4) sustabdymas imigracijos sumažins bemokslų skaitmenį šioje šalyje ir pakels, abelnai socialiai darbininkų visuomenę;

5) industrijoje pakels įvintų darbininkų skaitmenį, kuomet imigrantų užpludimas apsunkena sąlygas gyvenimo, nupuldo uždarbio prekę ir sąlygas šios šalies piliečiams pakilti begalo apsunkena.

Ir dar kitos priežastys, vienok šios buvo išstatomos dažniausia.

Nežiurint į tai, kad darbininkiškoji klesa nekaip žiuri į šiuos punktus, kurie daugiausia siulosi jiems patarnauti, tuo labiau darbdaviai jiems griežtai pasipriešino. Keliolika pramoninkų suvažiavimų, jų spaudos organai atsiliepė griežtai priešingai ir kritikuodami bilijų išdėstė:

1) kad uždraudimas imigracijos per keturis metus yra užmanymu nesupratusių šalies padėjimo žmonių ir nesuprantančių prasmės reikalų. Šis bilius patapdamas įstatymu apsunkentų industrijos plėtojimą ir žemdirbystės tobulinimą daugelyje vietų. Ir pramonininkai maną, kad atsimaunius šiems neaiškiems laikams, esančių šioje šalyje darbininkų bus permaža;

2) mes, sako pramonininkų organas, pasirodytume dideliais silpnuoliais, jeigu imigraciją sulaikytume vien išvengimui socialės ligos, kuri Europoje išsiplėtojo. Ir jie siulo neįsileisti tų žmonių, kurie bėgtų, kad išvengt savo šalyje sunkaus socialio padėjimo ir vadų darbininkų organizacijų Europoje. Beto bolševizmas esąs nepavojingas toje šalyje kur randasi duonos, bus gana ir socialiai darbininkų pakilimas augštas;

3) priplaukimas imigrantų nepavojingas, bet kaltė mūsų yra tame, kad nepasirupinome tinkamai imigrantų paskirstymu ir tam reikalinga but bilius. Yra dideli plotai tuščių laukų vakaruos ir visu parubežiu Kanados ir but galima sveikus, tvirtus žemdirbius iš Europos apgyvendinti ant laukų, Dabar tokie laukai skiriami kariuomenei, grįžtančiai iš Europos. Bet keletą kareivių rasime, ką panorės ant tų laukų gyventi. Tuomet palikus buvusius kareivius miestuos, o imigrantų milijonus but galima ant laukų apgyvendinti. Jie bus geresni žemdirbiai ir pastovesni. Beto imigrantus siūsdami į kaimus laukų darbams pagerinsime šiandieninį darbo klausimą žemdirbystėje. Šalyje to dar daugelyje apskričių dabar yra didelis trukumas juodam darbu darbininkų;

4) šis Burnett Bilius esąs griežtai priešingas prezidento Wilsono tikslams "kad padaryti pasaulį saugų Demokratijai", per Tautų Lygą, nes tokie įstatymu esą statoma darbininkų aristokratija viduryje šalies;

5) pagalios sako, kad ir darbininkų klesos netik tikslams, bet ir jų nustatytiems santikiams tarpe tautų darbininkų akyvaizdoje internacionalio pobudžio yra priešingas.

Ir dar kitus stato, kaip tai: 1) kad šiandien algų pakilimas nebut galima be priplaukimo naujų darbininkų sumažinti, o tai būtų didžiausias smugis Suv. Valst. industrijai, nes produktai perbrangus but užsienio rinkoje ir negalima but išlaikyti kompeticijos ir k.

Akyvaizdoje to, kaip lig šiol nuomonės pasidalino apie imigracijos uždraudimą, reikia manyti, kad tas bilius nepereis, bet emigracijai, kaip ir imigracijai bus padaryti dideli apsunkinimai. Podraug tokie pat apsunkinimai jau yra ir galėje.

Emigrantų išvažiavimo apsunkinimas:

1) reikalaujant daug daugiau formaliskumų, nuo išvežamųjų pinigų tarifo uždėjimas ir prižiurėjimas, kad visais karės metais emigrantai but apsimokėję valstybinis mokesčius;

2) jau naudojama paleidimas iš darbo tų žmonių, kurie neturi pirmų popierių ir jų nepriėmimas į darba;

3) naturalizuotų piliečių išvažiavimas gali but labai apsunkinamas.

Taipgi imigrantų galima susilaukti greitoje ateityje šių apsunkinimų:

1) uždėjimas valstybinės mokesties nuo Dienos pribuvimo į šią šalį;

2) uždėjimas mokesties nuo uždarbio nepiliečiams ir štinama pagal tam tikrą skaičių metų išbuvimą šioje šalyje tiems, kurie nenorėtų patapti piliečiais;

3) gali but įleisti su sąlyga

kad už tiek metų paliks...
licėiais, arba išėjus tam lai-
kui išsiunčiami iš šios šalies;

4) gali pasilikti sau teisę
Suv. Valstijų imigracijos biu-
ras apgyvendinti imigran-
tus nužūrėtoje vietoje, kad

Tokie suvaržymai ir kito-
ki gali but padaryti tuoj ar-
ba vėliau. Tokia tendencija
gana plačiai bujoja kai-ku-
riose partijose (republiko-
ny) ir tarpe darbdavių. Nors
darbdaviai ir šiame atveju
indiferentiški yra.

Manau, - kad lietuviai...
bus pravartu žinot tie da-
lykai ir ko galima laukti at-
eityje.

žekalnių Jonas.

Pastabos.

Ponas V. Vaškas energin-
gai darbuojasi lietuvių ka-
riuomenės organizavime.
Bereikalo jis užmiršo, kad
tas darbas reikėjo sukonce-
ntruot Am. Liet. Seime Chi-
cagoje, ir bereikalo jis tapo
įrankiu klerikalishų politi-
kierių - seimininkų, tuomi
prisidedamas prie absoluti-
ško suskaldymo Visuotino
Am. Liet. Seimo idėjos.

Šuo kaulą nē pats grau-
žia, nē kitam duoda. Musų
klerikalai patys į Am. Liet.
Seimą nevažiuoja ir kitus
trukdo. Pavyduoliai, jūs lau-
kia tokis likimas, kokis pati-
ko tą šunį, kuris griebė
"mėsą" šokdamas nuo tilto...

Raseiniuose išeina laikra-
štis "Zemaitija".
Santakiškis.

Iš Bostono priemiesčio
Cambridge, Mass.

Birž. 6 d. š. m., keletas
tikrų Lietuvos sunų sustrin-
kę p. Lužeko svetainėje,
nutarė Am. Liet. Seimui pa-
siųsti sekantį pasveikinimą:
"Visuotinam Am. Lietuv.
Seimui, Chicago, Ill. —
"Gerb. Seimo Delegatai: —
"Mes drauge su Jumis.
Mes pripažįstame Jusų dar-
bą busiantį naudingiausiu
del labo Laisvos Lietuvos.
Meskite paniekos žodį vi-
siems Lietuvos Laisvės prie-
šams.

"Priimkite musų gilia-
užojuotą Jusų darbe ir čekį
\$13.50 Lietuvos Laisvės rei-
kalams. Lai bus amžina gar-
bė Jums Broliai ir Sesutės
Jusų prakilnam darbe!

"Nuo tikrų Lietuvos Su-
nų ir A. L. T. S. 9 kp. Cam-
bridge, Mass. narių. Auką
sudėję šie žmonės: J. Ta-
mulinas, Jonas Tamulinas,
F. Santackas, J. Sabaitis, A.
Gedrimas, T. Kopustaitis,
K. Sidabras, V. Visminas,
A. Gotautas, J. Verseckas,
P. Bartkevičia, A. Bartkevi-
čia, P. Lužeckas — visi po 1
dol. O. Repšaitė 50 c. S.

WILKES, BARRE, PA.
Amerikos Lietuvių Tau-
tinės Sandaros 55 kp. Ekstra
susirinkimas bus birželio
(June) 16 d. (tai bus Pane-
dėlio vakare), prasidės 7-tą
val. vakare, pas Jurgį Vaiš-
nį, 326 Hazle st., Wilkes-
Barre. J. M. Vaišnis, sekr.

"Sandaros" Administr.
Laiškai ir Atsakymai.

LAISKAS IS PARYZIAUS.

Musų sandarbininko g. A. Bartaše-
vičiaus iš Francuzijos, jnms rašoma
šiaip:

"Dabartiniam laike aš ir prisidėsiu
su savo grašiais — 150 centų išpir-
kimui "Sandaros"; nors tai smulkis
skaičius, bet ką aš padarysiu, kad
turėčiau — užmokėčiau aš pats vienas
už visus reikalus. Na, bet jeigu
ir po tiek, kad tik visi ALTS. nariai
ir narės ir "Sandaros" skaitytojai
duoty, butų galima daugiau gerų dar-
bų padaryti, kaip kad dabar padaro-
ma, ir gyvenimą turėtume rojiška.

"Kas rišasi su mano nuomone apie
laikraštį, man visgi praktiškiau atro-
dytu, jeigu "Sandara" duoti tą patį
vardą — "Ateitis", politikos visuome-
ninis laikraštis ir organas Amerikos
Lietuvių Tautinės Sandaros," o rasi
dar geriau butų "Santaros", kaip kad
Europos lietuviai vadinasi, jog tie
šimtai užvardžių nei velniškos naudos
nepriduoda.

"Reikia niekuomet nepamiršti ir
duoti vietos įvairiems klausinams apa-
rašyti ir aptarti. Reikia kovoti ir dar
buotis, kad laikraštis turėtų užtenka-
mai užuojautos žmonėse, pritarimo ir
daug gerų skaitytojų. Laikraštis turi
ir but visuomenės žibintuvu ir kad
plačioji liaudis turėtų iš ko semti mok-
slą. Žodžiu sakant, visuomet reikia
apie ką naujo rašyti, arba iš naujo
aprašyti.

"Taip trumpai čia apkalbėjau savo
nuomone, kitą kartą pakalbėsiu dar
kitokių dalykų.

"Su pagarba,

A. Bartaševičius.

Rue la Vieuville 18. Paris—Europe."

Musų gerbiamam sandarbininkui

Bartaševičiui mes pasitvėriame širdin-
giausiu ačiū už pasišventimą sandar-
bininkaujant "Sandara" raštais, ge-
rais patarimais ir net finansine para-
ma. Amerikos Lietuv. Tautinė Sanda-
ra turi geroką burelį veiklių, suga-
bių ir pasišventusių savo narių ir pats
laikraštis "Sandara" turi iš savo skai-
tytojų burelį prietelių, su tais tai mes
ir pasitikime ir dirbame idant pačia
organizacija su jos nariais išauklėti ir
tobulų ir galingą veiksnį kaip lietuvių
išsiviejįjį taip ir tėvynės Lietuvos
politiniai kultūriniam gyvenime,
idant laikraštį "Sandara" įsteigus vie-
nu didžiausių lietuvių laikraščių, ku-
ris — kaip g. Bartaševičius rašo —
"butų visuomenės žibintuvu ir kad
plačioji liaudis turėtų semti mokslą",
kaip iš kokios gyvenimo knygos?

Idant tą pasekmingai atsietus, su-
prantama, reikalingos dvasinės ir ma-
terijalės spēkos. Yra reikalinga, kad
musų burelis su kiekviena diena augtų
naujais sandarbininkais, kurie prie-
gelbėtų "Sandaros" Redakcijai su
raštais nušviečiant visą gyvenimo
bėgį iš tėvynės Lietuvos, lietuvių ko-
lonijų — išsivėjios ir viso pasaulio.
Kad patirimus, mokslą įsigyje žmo-
nės spaudintu žodžiu perduoty savo
broliams - liaudžiai, laikraščio skai-
tytojams. Taipgi reikalingi "Sandar-
os" Administracijai pagelbininkai,
prieteliai, kurie pasišvestų prie kiek-
vienos progos tarti gerą žodelį žmo-
nėms platinant, mokinant pažinti mu-
sų organizacija, jos principus ir jos
siekius. Kad pagelbėtų mums pasiekti
kiekvieną lietuvių ir lietuvių kiek-
vienam pasaulio kampelyje su musų
laikraščiu, knygomis ir kitais daly-
kais — pav. spaudos darbais, kad mu-
sų spaustuvė gautų.

Mums išrodo, kad g. Bartaševičius
taipgi turi tiesą, kad "Sandara" se-
nas vardas "Ateitis" buvęs pilnai tin-
kantis. Kiekviena firma per savo metų
eiles gyvavimo, nepaisant, kad jos rė-
mėjai kartais del mirties ar kitų ko-
kių priežasčių pasimaino, vistiek lieka
tas pats vardas ir priimti firmos žen-
klai - "Trade Markos". Tas tur pra-
monės pasaulyje didelę vertę. Po-
draug žodis Ateitis, kuris tarnaves
"Sandara" antgalviu yra reikiškus ir
buvo jau įsigyvenęs. Na bet jau nevie-
ta abejojimams tam kas padaryta.
Sandaričiai turėję nuomone, kad
geriaus tiktų "Sandara" ir pakeitė.
Dabar vėl keisti gal butų kitų sandar-
iečių prieštaravimui, o po draug butų
labai ir vėl nepraktiška. Išrodytu, kad
laikraštis neturi pastovumo, tuomi
darytūsi vėl pačiai firmai tik skriauda
ir naujos išlaidos, naujas eikvojji-
mas darbo užvedimui naujosios tvar-
kos. Antgalvis "Sandara" dabar ir-
gi pradeda įsigyvendinti ir jis yra tai-
pat lietuviškas, aiškus. Gi pati svarba
gludi beabejo ne antgalvyje, bet lai-
kraščio turinyje, ką mes ir stengki-
mės "Sandara" padaryti turtingu
laikraščiu.

ADMINISTR. ATSAK.

Gerb. Chas. Sholunas, New Haven,

Conn. — Tamstos spaudos darbų už-
sakymas išpildytas umiai, kaip to esa-
te praše, ir jau pasiūsta. Turėjote
gauti praeitą savaitę. Ar gavote?

J. Kavaliauskas, Forest City, Pa.

—\$1.50 nuo Tamstos už lietuviškas
atvirutes gauta.

A. Olszewski, Chicago, Ill. — už-
mokestis už knygas "Mulkinė ir Mul-
kintojai" gauta. Labai ačiū.

A. Stanevičienė, Waterbury, Conn.
—užmokestis už pajieškojimą gautas.
Pajieškojimas telpa.

P. J. Chapas, Ansonia, Conn. —
Tamstai laikraštis "Sandara" jau stun-
čiamas.

Tautinis Lietuvių Knygynas, Bal-
timore, Md. — Tamstoms sulyg pra-
šimo "Sandara" siunčiamas.

E. Zukaučkas, New York, — ku-
pos mokestis priimtos.

J. F. Makaveckas, Thompsonville,
Conn. — 59 kp. mėnesinės mokestis
priimtos. Ačiū.

Visiems, kurie tik praeitą savaitę
turėję kokius reikalus su "Sandaros"
Administracija, atsakome laiškais.

Proto Stiprumas,

Nevyniodami dalykų į bovelną ir
kalbėdami atvirai, turime pasakyti,
kad vieni žmonės greitai sumasto, vis
ką permato, niekur neapsigauna. To-
kius žmones paprastai vadina gabiais,
protiningais, sumaniais, "kitrais" ar
tam panašiais vardais. Toki žmonės
tampa vadovais, jiems sekasi gyventi.

Vėl yra kiti žmonės, vadinami vi-
dutiniais, lėtais. Bet yra žmonių ir
su atbukusiu protu. Juos paprastai va-
dina kvailiukais. Kvailiukai sunku
gyventi, jis visur apgaunamas, jis
sunkiai dirba ir mažai uždirba, kur
jis ką sau perka, tai arba permoka,
arba gauna daugias prekes.

Ir tokis žmonių gyvenime skirtin-
gumas paeina nuo žmonių proto sti-
prumo. Nereikia manyti, kad žmo-
nės proto stiprumą prigema. Ne, žmo-
gus savo protą tikta išlavina per ban-
dymą, per prityrimus, per lavinimus.

Kad protą galima išlavinti ir sus-
tiprinti, tai nėra joks išradimas, bet
sena taisyklė, taip sena, kaip atsirado
ant žemės kultūriški žmonės. Dar
gilioje senovėje, Grekijoje prieš Kri-
staus gimimą buvo atrasta, kad pro-
tą galima ir reikia sustiprinti. Proto
sustiprinimas vadinamas mnemonika.

Ir buvo net įsteigti tam tikri dievna-
miai, buvo garbinama net proto dievė
Mnemozina. Susirinkdavo jaunikai-
čiai ir merginos į tokį dievnamį ir mal-
davo dievės Mnemozinos, kad ji su-
teiktų proto stiprybę. Bet maldomis
neužsiganaėdindavo, nes prie pat tų
dievnamių budavo tam tikros mokyk-
los, kur vaidylos duodavo tam tikras
lekcijas proto lavinimui.

Senovės laikai senai išnyko, praėjo
pora tukstančių metų, bet ant ne-
laimės, išnyko ir tas geras senovės
graikų paprotis lavinti proto stiprumą.

Dabar paprastai taip yra. Mokyk-
los ir mokytojai suteikia priuaganečiai
kartai, išmokina daug ko, bet tokis
išmokytas žmogus paskui gyvenime
labai mažai naudojasi tomis mokyklo-
se įgytomis žiniomis, ir tai delto ma-
žai naudojasi, kad neturi stipresnio
proto ir nemoka tas žinias prtaikyti
gyvenime.

Vėl iš kitos pusės yra žmonės vi-
sai nemokyti, nelankę mokyklos, o
vienok gyvenime jiems sekasi, jie yra
godojami, jie vadovauja kitus.

Viskas tas paeina nuo to, kaip žmo-
gus lavus ir stiprus protas. Protas
pirmiausiai už viską, protas pavergia
gamtos pajegas, apgali audras. Zmo-
gaus protas padarė tai, kad žmogus
gyvu balsu susikalba su kitu žmo-
gumi esančiu už tukstančių mylių, pro-
tas pajungė vėjus, iškasė giliausius
griovius. Zmogaus protas pasiekė to-
limiausias žvaigždes, kurų šviesa pa-
siekia žeme tiktaį į keletą tukstan-
čių metų. Protas išskaitavo žvaigž-
džių kelius, sužinojo iš ko susideda tos
žvaigždės. Protas sutvėrė pasaulyje
stebuklus. Ir tik tai vienas yra ant
žemės stebuklas — tai žmogaus pro-
tas, kiti gi visi stebuklai nėra stebu-
klais, nes juos apima žmogaus protas.

Protas tai pasaulio esybė.

Kiekvienas žmogus turi protą, bet,
ant nelaimės, mažai jį lavina. Pak-
lauskime kiekvienas savęs, ar daug
padarėme, kad musų protas butų la-
vesnis, kiltesnis. Turime pasakyti,
kad labai mažai. Žmonės tingi judyti
savo protą, tingi duot smegenims dar-
bo, ir protas atbunka nuo neveiklumo.

Jeį nori buti protingu, jei nori tu-
rėti stiprų protą, privalai jam duoti
darbo, jį lavinti įvairiomis mintimis.
O tą galima atsiekti tiktaį skaitant
įvairų dienraštį "Lietuvą". Kas skaito
tą dienraštį, to visai kampai smegu-
ny diena iš dienos veikia, tas tobulinas,
kyla, tam gyvenimas sekasi, ir tas
laimingas.

Buk protingas ir skaityk "Lietu-
vą", 3253 So. Morgan st., Chicago, Ill.

PLAUKŲ DAKTARAS PER
25 METUS.

Didžiausias išradimas.

Gydymas Dykai nuo plikimo, slin-
kimo plaukų, pleskanų. Rašykite: Dr.
Jmbco, Specialistas, 9 Sta. W.

Brooklyn, N. Y. (28)

KURSAI Lietuvos Muzikos Konservatorija,
rengia CHORO IR ORCHESTROS
vedėjams trijų sąvaicių kursus.
Kursai prasidės 23 d. Birželio, 1919. Mokestis už visą kursą 25 dol.
Išlaikę kvotimus, gaus Lietuvių Muz. Konservatorijos paliudijimus.
MIKAS PETRAUSKAS
769 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Aš Alena Stanevičienė, pajieškau
savo vyro, Miko Stanevičia, kuris man
nežinioms prasišalino gegužio 16 d.,
paėmęs iš banko pinigų \$1,700.00 su
viršum ir dabar nežinau kur jis yra.
Kas apie jį žinote, praneškite, ar jis
pats gal norėtų duoti žinią man. Kas
apie jį man praneš, tam pilnai bus at-
lyginta. Antrašas:
Alena Stanevičienė,
23 Congress ave., Waterbury, Conn.

Pajieškau Juozo Vasiliausko. Jis
yra išvažiavęs į Detroit, Mich. Sen-
niau gyvenęs S. Bostone ir Cambridge,
Mass.
Jurgis Simkus,
117 Granite st., S. Boston, Mass.

Pajieškau Onos Barkauskienės. Iš-
važiavusi į Detroit, Mich. apie 3 me-
tai tam atgal. Gyvenusi S. Bostone.
Jurgis Simkus,
117 Granite st., So. Boston, Mass.

Pajieškau savo tikro Brolio, Kas-
tano Kuro Suvalkų Gubern. Starapo-
lės pav., Aleksoto gmino, Zapišlio
parapijos, Valenu kaimo; 13 metų at-
gal gyvenęs Dayton, Ohio, o dabar
nežinau kur. Jeigu kas žinote apie
jį, malonėkite man pranešti, už tai bu-
siu labai dėkingas.
Juozas Kuras,
35 New Empire st.,
Wilkes Barre, Pa. (25)

Šiaudines skrybeles pra-
dės nešioti Gegužės 15 d.
Užprašo visus vyrus at-
silankyti, kurie norite
gražią šiaudinę skrybele
pirkti.

C. P. YURGELUN,
377 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytaiš iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakaraiš 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. M. V. Casper
(KASPERAVIČIUS)
Lietuvis dntistas.
Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12:30 dienų,
nuo 1:30 iki 6 p. pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
425 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 27.

DR. J. MARCUS
Gydo chroniškas ir slaptas vyrų
ir moterų ligas.
11 PARMENTER ST.,
BOSTON, MASS.
Tel. Richmond 668
VALANDOS:
Nuo 9 ryto iki 9 vakare.
Kitas ofisas, 490 Blue Hill ave.,
ROXBURY, MASS.
VALANDOS:
nuo 8 iki 10 ryte;
nuo 9 iki 10:30 vak.

DR. L. J. PODDER
Iš Petrogrado.
GYDO SLAPTAS VYRŲ IR
MOTERŲ LIGAS.
Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.
VALANDOS: Nuo 9 iš ryto
iki 9 val. vakare.
Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.
69 CHAMBER ST., BOSTON
Telephone: Haymarket 3390.

Kad Vaikai tu-
rėtų tvirtus
apetitus yra na-
turalis ir geras dalykas. Tai ženklas,
kad jie stiprus, sveiki ir augant. Padra-
sinkit juos — duokit jiems N. B. C.
Graham Crackers — net tarpe valgių.
NATIONAL BISCUIT
COMPANY

J. P. Tuinila
50,000 naujų didelių kata-
logų laikrodžių, deimantų,
šliubinių žiedų ir tt. siun-
čiam į visas dalis svieto už
25 c. stampų. Musų katalo-
gas Jums aiškiai pasakys
vertę ir gvarantiją, mažiausio
daikto. Labai naudingas
važiuojantiems į Lietuvą,
nes tai vienintėlis tos rušies katalogas lietuviškoj
kalboj pasaulyje. Užlaikom didelę krautuvę ir duo-
dam ant išmokėsių lengvomis išlygomis. Liberty
Bondsus priimam pilnoj jų vertėj ir užmokam nuo-
šimtį iki ratos.
J. P. Tuinila
822 Washington St., Boston, Mass

Lietuviu Aptieka
Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada
eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Eu-
ropiškų ir visokių šaknių lietuviškų.
Mes laikome užtikrintas gydovius nuo visokių ligų, kaip tai:
nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėji-
mo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir vi-
sokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir ge-
riausius patarimus suteikiame, nuo patirkimo del vyrų ir moterų.
Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigų ir sveikata.
Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai.
Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.
H. CABITT,
100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

ŠALIN SKAUSMAS!
Budamas sveiku, darbe rasi smaguna,
nepaisant kaip sunkus tas darbas butų.
Kiekvieno priedermė yra saugot save nuo ligų. Turint šalti ir nebandant
jį pradėlint, gali išsivystyti į pavojingą ligą. Menkiausis užsterejimas
gali veltiūs buti labai pavojingų, jeigu tuoj nebus prižiuretas.
PAIN-EXPELLER
tai užtikrinanti namine gydovle, kuri turi rastiš kiekvieno na-
muose. Išgydimui šaltio krutimeje, skausmui šoneose ir nuga-
roje, reumatizma ir neturcijija, trumpei sukant visokius skaus-
mus raumenyse ar sąnariuose Pain-Expeller iru geriausias.
Neapsigauk pirklamas pigius vaistus didesele bonkose.
Reikalauk geriausiu. Kuomet pirksi Pain-Expeller, persi-
tirikink ar yra IKARA, vaistbėznklis ant buteliuko. VISU
KITOKIU NEIMK. 35 centai ir 65 centai už bonkute.
Gaujamis visose aptiekose ar tiesiog is laboratorijos.
DESTROYS ANY
F. AD. RICHTER & CO.,
74—80 Washington St.,
New York.

Lietuviai Amerikoje

MONTELLO, MASS.

Partiškumas neviejoje.

Jau visi žino, kad Montello lietuviai turi tautišką namą vertės \$30,000.00. Daugiausia tautininkai pasidarbovo statyme namo, prie ko reikėjo ir pavargt. Kuomet viskas buvo pastatyta, tai tada bolševikai susikvietė visus savo sėbrus, prirašė prie taut. namo ir išrinko vien bolševikišką valdybą, kuri pradėjo vienpusiškai elgtis su visuomene ir prirašė tautišką namą prie socialistų fondo. Tada pradėjo eikvoti T. N. pinigų ne lietuvių darbininkų reikalams.

Rimtesni žmonės, matydami jų tokį blogą pasielgimą užprotestavo. Jiems labai nepatiko protestas, bet turėjo priimt. Tada jie visiems tiems žmonėms, kurie protestavo, atėmė teises ir suspendavo 16 T. namo geriausių narių.

Kadangi bolševikų pastangomis yra alinamas Taut. namas, liet. darb. pinigai ne lietuviams skyrstoma ir kadangi Taut. namo įsteigėjams neduodama kalbėti to namo reikaluose, tad bolševikais prašalinti asmens turėtų būtina jį ieškoti savo teisių pasiremdami ant Taut. namo konstitucijos.

Tautiško namo knygyne bolševikai taip "draugiškai" elgiasi kad nė kepurė nenusiima ir laike skaitymo garsiai kalba.

Lietuvių kooperacijos krautuvėjam taigi nepagirtina taktika va romą: valdybon imami tik bolševikų pritarėjai neatsižveigiant j tai, kad tautininkams kooperaciją valdant ji daug geriau gyvavo, o dabar silpnėja. Tokiose įstaigose, kaip kooperacija arba tautiškas namas neturėtų būt varinėjama bolševikų ar kokia kita politika, — ten reikalinga lietuvių darbininkų draugiškumas, kurio bolševikai neparodo.

Progress Shoe Manufacturing kopanijai jau išdirbinėja avalus. Čia daromi puikiai avalai negu kurioje nors fabrikoje Amerikoje, mat visi lietuviai darbininkai šioje srityje turi labai puikų patyrimą. Reikalaukite lietuvių išdirbtų avalų. Lai gyvuoj alietuvių darbininkų įstai gos solidarumas! Lietuvis.

NEWARK, N. J.

Lietuviai Puikiai Pasirodė.

Geg. 30, čia buvo iškilminga paroda. Gatvėse maršavo ir sodne pasirodė su savo daile 7 tautos. Pirmiausia šoko Jugo - Slavai, paskui rusai. Kuomet lietuviai pradėjo šokti savo tautiškus šokių, tai minia amerikonių ir kiti parodotojai gerėjo lietuviškais šokiais ir sveikino lietuvius gausiais aploclismentais. Lenkams labai nepatiko, kad lietuviai visus subytino. Tuli lenkų valkatos grubijonij lietuvius.

Lietuvių programą puikiai padabino gabi Anelė Brodunūtė, kuri vos 7 metų amžiaus budama puikiai šoka, dainuoja ir lošia. Jos motina ponja Bračunienė yra gerai žinoma dainininkė. Šioje parodoje pirmą dovaną \$50.00 vertės cup, gavo p-lė Bradunūtė. Garbė jai ir jos tėvams.

Pabaigoje kalbėjo miesto majoras Gillon, kuris pasakė, kad Newarkė gambiai žmonės tai lietuviai. Lietuvis.

NAUGATUCK, CONN.

Klerikalų suvažiavimas.

Gegužės 30 d. L. D. Sajunga turėjo Conn. valstijos kuopų suvažiavimą Linden Park, Naugatuck, Conn. Suvažiavimas buvo plačiai išgarsintas, žadėta platus programą ir taip toliau. Žinoma vietos gyventojai kaip naujatukiečiai - unioniečiai taip waterburiečiai patikėjo tiems jų

garsinimams ir gana skaitlingai susirinko, vienok apsiriko. Vietoje kad ką naujo, gero išgristi, tai tik prisiklausė vaikų riksmų ir prisigėrė tiek dulkių, kad jau daugiau niekas negalėjo norėt. Taipgi dar keli vežimai vaikų ir mergaičių buvo atvažiuavę ir iš kitų aplinkės miestukų, kurie išpildė programą. Programai prašėdus publika tikėjo, jog ką išpudingo pamatys, bet apsiriko, nes kelios grupės suvainavo keletą dainelių, ir taip silpnai, kad jau silpniau negalima. Taipgi buvo ir keli vaikų žaislai. Buvo atsilankę keletas dvasiškių tėvelių, (žinoma, kiekvienas su savo "armija") ir iš jų vienas, butent kun. Karkauskas iš New Haven, Conn. pasakė spyčių, sakydamas, kad krikščionys demokratai išgavo Lietuvai laisvę, kad Am. Liet. Seimas nereikalingas, etc. Laike to spyčiaus teko matyti, jog rimtesni žmonės, su pasigalėjimu žiūrėję j taip kalbantį žmogų. Bet tie mūsų broliai, kurie yra pasidavę kunigų "malonei", tai net asaras šluostydami plojė. Ir iš to aišku, jog dar daug yra mūsų brolių bei sesučių, kurie mažai protauja ir nesupranta, po keno vadovystė jie yra ir prie ko jie yra vedami.

Waterburio Kumas.

GARDNER, MASS.

Lietuviai atbunda.

Čion randasi gan pusėtina grupė lietuvių, tarpe kurių nėra tokios geros vienybės, kaip kad turėtų būti. Vienok gi pastarais laikais pradėjo mūsų radikalai apsimalsinti "sėdami laisvę" ir tokiu būdu visiems atsirado daugiausia laisvės. Gegužės 24 d., 7:30 v. v. atsilankė inž. P. J. Zuryrys ir N. Radavičius. Ponas Zuryrys nurodinėjo faktus apie L. A. B-vę ir ką ji nuveikė lietuviams, įsteigdama chemijos išdirbystę, avalų, fabriką, krautuves, ir tt. Pagalios jis kalbėjo apie "Mūsų dabartines pareigas." Publika buvo labai patenkinta. Pė jo prakalbu, kalbėjo p. N. Radavičius. Per prakalbas ir po jų užsirašė šėry šios ypatos: A. Žillis \$50, O. Majauskienė \$50, J. Pažera \$50., A. Padeliavičius \$50. J. Dagelis \$50, J. Radeckas \$50, A. Madestavičius \$50, ir J. Petrauskas už \$50. Valio Gardnerio lietuviai! Rėmėjas.

BROCKTON, MASS.

Kur svetimtaučių vaikų mažiau miršta negu amerikiečių.

Iš ateivių motinų gimusių kudičių miršta mažiau, negu iš motinų, kurios yra Amerikoje gimusios. Iš Amerikoje gimusių motinų miršta 101.5 kudičių, o iš ateivių motinų tik 92 kudičių iš kiekvieno tukstančio gimusių. Taip praneša neseniai išsiųstas Vaikų Biuro buletinas, kuriame yra išdėstytos pasekmės vienu metu tyrinėjimo kudičių mirtingumo Brocktone, remiantis ant tais pamatais gimusių skaitmenų (nuo lapkričio 1. 1912, iki spal. 31, 1913 m.).

Tyrinėjimo tikslas buvo susiekti pasekmes įvairių ekonomiškų, socialių fiziškų veiksnių ant kudičių mirtingumo. Biuro moters -agentai aplankė kiekvienus namus, nežiurint ar motina turtinga ar varginga, čia gimus ar ateivė, jei tik kudiškis buvo gimęs j Liet. Seimą, kuris atsisub 8, 9, 10 ir 11 dd. birželio mėn. š. m. Chicago, Ill.

Palyginus skirtumą tarp kudičių mirtingumo iš amerikiečių ir ateivių motinų pamatome labai keistą apsierešimą tame Massachusetts miestelyje. Surinkti skaitmens kitose vietose tarp svetimtaučių ir čia gimusių

parodo, kad svetimtaučių miršta 55 Manchesterj, 37 Waterbury, ir 67 Johnstowne ant tukstančio daugiau, negu amerikiečių.

Toks pastebėtinas skirtumas tarp kudičių mirtingumo anot buletino, yra iš dalies delto, kad svarbiausiojo miesto industrijoje algos prityrusiems darbininkams yra užtektinai didelės, kad jie galį patogiose aplinkybėse gyventi. Labai bėdinų namų, kurių dažnai užeinama kituose labiau susikimšusiuose miestuose, Brocktone nesą. Anot Buletino, "Išrodo, kad augštos algos pagerino gyvenimą, paragino prie apsišvietimo ir civiliškos atsakomybės jausmo; ir delto miestas yra geresnėse civiliškos sanlygose, kurios gerai atsiliepia ant sveikatos jo gyventojų".

Nors neseniai atkeliavusieji dar nepasiekė to pragyvenimo laipsnio, kaip šio miesto švedai, airiai ir britai, tačiau Brocktone nėra vargo su svetimtaučiais, kurie butų labai vargingame ekonomiškame padėjime, o iš to ir vargingumo pragyvenime.

NEW YORK, N. Y.

Truputis apie Lietuvį Biurą.

New York'o mieste lietuviai turi savo biurą. Platinti lietuvišką propagandą tarp svetimtaučių. Pačiam didžiausiojo miesto centre randasi vieta, apie kurią brozda ir sukasi visas veikimas netik tarp lietuvių Amerikoje gyvenančių, bet ir po visą pasaulį. Užėikime ir pasižiurėkime j taip vadinamą mūsų biurą, kuris jau pradeda veikti milžinišką darbą. Čia yra prisunūjami iš visų kolonijų laikraščiai iš kurių yra renkami straipsniai, kur rašoma apie lietuvių veikimą. I čia sueina kablegramos ir žinios iš Europos ir iš visų pasaulio dalių ir čia yra renkama medžiaga apie lietuvius ir apie Lietuvą, kuria manoma kaip ant delno parodyti kaip lietuviai yra veiklys. Kad tą lietuvių publikacijos darbą palaikius, patartina kad lietuviškųjų kolonijų veikėjai su siųstų ir toliau j vietinius anglų laikraščius žinias apie vietos lietuvių veikimus, o ta pat dieną ar už dienos jau atsikris tos žinios j mūsų ofisą, kad tokioj kolonijoj lietuviai turėjo demonstraciją ar buvo apvaikščiojimas ar taip kokis paliečiantis lietuvius atsitikimas. Beto šitame New Yorko biure randame ir šiaip žmonių - specialistų, kurie rašo straipsnius apie Lietuvius savo išdirbtose srytyse. Iš čia yra išsiuntinėjama kas savaitę j kiekvieną anglų redakciją po straipsnelį, kurie laiks nuo laiko talpinami įvairiuose Am. einančiuose laikraščiuose. Visas darbas turi būti sutvarkytas taip, kad butų galima turėti pilni aprašymai apie lietuvių gyvenimą.

Neprabėga diena, kurtoj nerastum Amerikiečių laikraštijoj apie lietuvius arba apie Lietuvą. Didžiuma jau žino apie Lietuvos klausimą, bet dar tik prasideda darbas. Visi turime veikti išvien ir toliau, kad tą publikaciją palaikius, kol amerikiečiai pilnai ir visiškai nepažins Lietuvių ir kol Am. valdžia nepripažins Lietuvos neprigulmybę.

TAMAQUA, PA.

Protokolas Suvenijų Dr-jų atstovų susirinkimo.

Geg. 27 d. 1919, 7 v. v. susirinko 14 atstovų p. P. Balsevičiaus svėtainėje, E. Union st. pasitarimui del pasiuntimo delegato j Liet. Seimą, kuris atsisub 8, 9, 10 ir 11 dd. birželio mėn. š. m. Chicago, Ill.

Pono Vasiliausko įneštumu išrinkta valdyba: Jonas Kemzura — pirm., P. Vasiliauskas — sekr. Užėmus vietas užsiregistravo atstovai nuo šių draugijų: D. L. K. Vytauto Dr-jos — Petras Busevičius, Jonas Biskevičius ir

Augustas Jermalas; 204 kp. S. L. A. — Petras Stankevičius, A. Venckevičius ir Juoz. Mastauskas; ALTS. 47 kp. — Jonas Kemzura, Jonas Vilkaitis ir Pranas Vasiliauskas; 2537 Local U. M. W. of A. — J. Jekimavičius, V. Petkevičius ir Jonas Misiukevičius; Liet. Neprigulmingo Klubo — Antanas Černiauskas, P. Masaitis (Pranas Abromaitis neprabuvo).

Delegatai raportuoja, kiek kuri draugija paskiria pinigų. Štai:

D. L. K. Vytauto Dr-ja	\$25.00
SLA. 204 kp.	15.00
ALT. Sand. 47 kp.	25.00
UMW. of A. 2547 Loc.	50.00
Liet. Nepr. Klubas	\$10.00
Viso	\$125.00

Pertsaciūs delegatus j seimą, Jonas Kemzura tapo išrinktas 8 balsais prieš Augustą Jeramlą 5, ir Ant. Venckevičiaus 1.

Mokėstis delegatui paskirta \$50. už visą sugaištą laiką ir tikietas, o kiek liks pinigų, pasųsti j Liet. Nepr. Fondą.

Nutarta, kaip delegatas parvažiuos, kad kaip galima greičiau sušaukti visų lietuvių mass-mitingą ir apreikšti Seimo nutarimus.

P. Vasiliauskas, sekr.

NEWARK, N. J.

Zmonės netiki pp. K. Česnulio ir J. Mastausko pasigyrimo kalboms.

Geg. 21 d. š. m. T. F. 1-mas skyrius surengė prakalbas. Kalbėjo pp. K. Česnulis ir J. Mastauskas. Žmonių prisirinko daug, nes matojai, visi manė, kad išgirs ką nors naujo, bet apsiriko. Virš minėtiems kalbėtojams matomai rupėjo tik pasigyrimai ir kad žmones įtikinus, kad ir jie buvo Taikos Konferencijos atstovais ir kad daug gero yra padarę del Lietuvos ir lietuvių. Bet žmonės maaži tam tikėjo. Priešingai, daugelis užtai net pyko; mat žmonės manė, kad bus galima išgirsti teisingo raportavimo iš savo pasiuntinių, o ne pasigyrimo prakalbos apie savo nuveiktus "didelius" darbus.

Kalbėtojai matomai buvo iškalno painformuoti, kad savo kalbose butų atsargūs, nes rengėjai gerai žinojo, kad čia yra žmonių, kurie žino nemažiau už pačius kalbėtojus. Todel, kalbėtojai ir rengėjai griežtai atsikė duoti balsą arba priimti klausimus iš publikos. Mat bijotasi, kad žmonės neprivertų pasakyti teisybę, arba patys nepasakytų, nes mūsų katalikų vadams ji yra nepageidaujama. Delto ypač K. Česnulis bandė tai vieniems taik kitiems įtikti. Pagyrė p. Vinikaitį, kad jiems, t. y. klerikalams nesipriešina.

Po Česnulio, kalba J. Mastauskas, nieko gero ir naudingo nepasakė, bet užtai daug mažiau ir blogo pasakė.

K. Česnulis kalbėtojo antru kartu, ragindamas žmones dėtis j Bendroves, o ypatingai visokiems amatininkams dėtis j savo rūšies dirbtuves. K. Česnulis, sako: "lietuviai dėkitės j lietuvišką bendrovę kurioms jūs daugiaus užsitikėti galite". Newarko lietuviai daugiausia užsitiki Lietuvos Atstatymo Bendrovei, nes čia priklauso j L. A. B-vę apie 400 žmonių. Toliau K. Č. sako: "Aš norėčiau, kad jūs daugiaus užsitikėtumet Bostono bendrovei, nes šita yra R. K. B-vė". Žmonės žinoma pasijuokė iš tokio pasakymo, nes kas rupinsis tikėjimo-religijos reikalais, jeigu Vatikaną užversim fabriky statymo ir laukų dirbimo reikalais? Baigdamas apie tai kalbėti K. Č. ragino ir avalinių išdirbimo amaininkus neatsilikti, bet dėtis j lietuvišką avalinių dirbtuvę. Čia kalbėtojas rodosi turėjo mintyje Liet. Atstatymo Bendrovės suorganizuotą Progress Shoe Manufacturing Co., Montello, Mass. Avinas.

ANSONIA, CONN.

Sventais vardais ir laisvos lietuvių draugijos dalyvauja Vis. Am. Liet. Seime, Chicagoje. Vietinis liet. veikimas ir kliudytojai

Ansonijos visos tautos rengia apvaikščiojimą birž. 14 d. priėmimui sugrįžusių kareivių iš karės lauko. Tarpe jų randasi nemažai ir lietuvių. Todel katalikiškos ir tautiškos dr-jos nutarė imti dalyvumą.

Tam tikslui buvo šauktas susirinkimas geg. 25 d., kad pasekmingiau prisirengus prie viršminėtos parodos.

Neapsimoka rašyt, kaip kunigas pravardžiavo Seimo rengėjus, šaukdamas kerštingą mitingą tuom pačiu laiku, bet viena dalyką tai pažymėsiu. Kunigėlis sakė: "Didžiausis laisvamanių išrokavimas tai yra šaukti seimą, kad užprotestavus prieš lenkus ir bolševikus; bet tas nereiškia nieko." Vadinasi gal naikinti, terioti mūsų turta mūsų brolius žudyti, o mūsų kunigams tas neapeina.

Parėję žmonės iš bažnyčios su ka galvas, j kurį susirinkimą eiti. Stipresnio proto žmonės greit spurato, kad kunigėlis iš lietuvių ir Lietuvos daro juoką, bet tamsunai krapšto pakaušius ir svarsto, ką daryti: eisi j Dr-jų susirinkimą — kunigėlį supykinti, eisi j kunigo šaukiamą susirinkimą — nežinosi kaip nutarė dalyvaut apvaikščiojime, o jei neisi, nedalyvausi apvaikščiojime — gausi baismės. Galioj nutarė vaikus leisti j kunigo šaukiamą susirinkimą, o patys ėjo draugijų susirinkiman. Priena pilna svėtainė. Taria, kaip pasekmingiau prisirengti prie priėmimo tų didvyrių, kurie kariavo už viso pasaulio laisvę, kartu ir už Lietuvą, mūsų brangią tėvynę. Tam viskam priruošimui išrinko po vieną narį iš kiekvienos dr-jos, kurios butinai ims dalyvumą. Išrinkta nuo sekančių dr-jų Šv. A. D-jos, nuo Šv. K. D-jos, Šv. Onos moterų D-jos, nuo L. P. Klubo, nuo S. L. A. 66 kp. ir D. K. V. Taipgi nutarta nutraukti visų lietuvių sugrįžusių j karės paveikslus, kurių čia randasi apie 25 jau sugrįžę, ir prieš 14 d. birž. patalpinti j vietos anglų gaminamą juotai atstovų, kuris važiuodamas nugabens Seiman. Girkalniškis.

LONDONAS, ANGIJA

Gerb. "Sandaros" Red., malonėkite patalpinti šią korespondenciją:

Šeštadienyj, geg. 3 d. lietuviai surengė pasilinksminimo vakarėlį. Žmonių prisirinko gana daug. Tame vakarėlyje dalyvavo kun. Matulaitis ir svečiai. Gerb. Dr. J. Šliupas, P. Čepinskas ir K. Bižauskas. Vietos klebonas perstatė kalbėti Gerb. Dr. J. Šliupą, ir p. Čepinską su Bižausku. Visi trys įdomiai kalbėjo apie Lietuvos reikalus, už ką juos publika apdovanojo rankų plojimu ir moters įteikė po gėlių pundėlį. Buvo deklamuota eilės ir deklamacijos, ir kelios tautiškos dainos padainuota. Vakaro pelnas skiriamas Lietuvos laisvės naudai.

Gerb. Dr. Šliupas jau pas mus nuo seniai puikiai darbuojasi del Lietuvos laisvės išgavimo, ir jį Londono lietuviai, lygiai ir mūsų klebonas už tai pagarboje laiko, kaip po dabrštų tėvynai. Dr. Šliupas dabar jau važiuos Paryžium. Musų atstovai,

P. Čepinskas ir k. Bižauskas ir gi gerai darbuojasi ir nepuikūs, visiems prieinami.

Galijotas.

IŠ A.L.T.T. RASTINĖS.

Posėdis Geg. 27: Pranešimai Tarybon: 1) A. L. Taryba sumano naują datą bendram susirinkimui. 2) Washington Inf. Biuras priduo da savo išlaidas per Balandį. 3) Liet. Spaudos Dr-ja vėl delegucja savo atstovu Tarybon J. Strimaitį. 4) Martus reikalauja už jo triusą assignacijos. 5) Pranešta apie Amerikos finansierių grįžimą iš Lietuvos ir jų pasimatymą su Lietuvių vadais Amerikoje; amerikoniai išreiškia augštas viltis apie busiančią Lietuvos valstiją ir duoda suprasti, joguei Am. žmonės galės teikti nemažą Lietuvai pagalbą. 6) Pranešta apie dailiai visais žvilgsniais nusisekusį Lietuvių, Ukariņu, Latvių ir Estų viešą mass-mitingą New Yorke Geg. 25, apie kurį visi amerikonių laikraščiai aprašė ir kuriame išnešta buvo rezoliucijos šiais tikslais: (a) reikalaujant Lietuvos neprigulmybę pripažinti, (b) protestuojant prieš Lenkų armiją ant Lietuvos žemės, (c) protestuojant prieš Lenkų padarytasias žydų skerdynes ant Lietuvos ir Ukrainos žemių. 7) Pranešta apie mūsų abiejų sriovių vadovų padarytą bendrą susirinkimą su Latviais, Ukrainais ir Estais, su kuriomis tautomis tapo užmegstarišiai ant politikos lauko toliau dirbti, ir kurios visos keturios tautos reprezentuoja apie 65 milijonus liaudies Europoje. 8) Pranešta nuo Ekonominės Komisijos bendro posėdžio, kuriame sutvarkyta įzengtiniai komisijos reikalai ir padėta konstitucijos pagrindas. 9) "Lietuvos Liuosybės Sargų" komisija praneša apie paleistą j visuomenę atsišaukimą, kad pagelbėti surinkti statistiką visų Lietuvių kareivių buvusių Amerikos armijoje. 10) Washington atstovybė praneša, joguei 1,000,000 parašų jau suskaičiuota, bet dar yra toli perviršijantis skaičius nebaigtų skaityti.

Nutarimai: 1) Daryti bendrą Tarybų susirinkimą Birželio 5 ir vieton atsisakiusio dalyvauti p. Lopatto, nuskirta pridėtinis delegatas p. Jankus. 2) Elizabeth, N. J., dr-jų Liet. Liuos. Komiteto atstovas p. Zaliskas, įjungta Tarybon. 3) Plačiausi agitacija tarpe Amerikos Senato ir Kongreso valdimery, kuriam tikslui sumesti tam tikras planas prie musų jau ėsančių įstaių. 4) p. Vinikaitio interpeliacija delei ne teisingų "Tėvynėj" ir "Lietuvoje" intarimų padengta tam tikru nutarimu. 6) Kablegramas Paryžiun reikalais pasidariusiais delei seimo. 6) Nutarimai paskelbtini tik vėlesniu laiku.

J. O. Širvydas, Am. Lietuv. Taut. T. Sekr.

Vokiečiai Lietuvoje.

(Užbaiga).

Kad vokiečiai niekad neturėjo omenyje Lietuvos gerovės ir kad jie nerimtai žiūrėjo į Lietuvos laikinąją Valdžią, manydami abdukt akis ar šokių, ar tokiu būdu prisisavint Lietuvos, apert visų viršišrokuotų faktų, parodo dar ir tas, kad pirmieji Vokiečių Valdininkai Lietuvoje, oficialiniuose savo pėsėdžiuose dažnai atsišaukėdavo apie Lietuvos laikinąją valdžią: "taip vadinamoji valdžia". Toks veidmainingumas dargi augštesnių valdininkų, iš kurių galima buvo tikėtis kiek teisingesnio ir rimtesnio prie Lietuvos atsinešimo, parodo visą Vokiečių politikos niekystę.

Augščiau buvo paminėta, kad vokiečiai, apart bolševikų, dar tarėsi kas link Lietuvos ir su lenkais, arba tikriais pasaukius su sulenkėjusiais lietuviais.

Lenkai ir vokiečiai.

Vienais iš didžiausiųjų Lietuvos priešų yra tie lenkai. Reikia pastebėti, kad aciū katalikų bažnyčios lenkiškoje dvasioje veikimui ir aciū mūsų politikai Lietuvoje, užgynusiai lietuviams turėti savo spaudą per 40 metų (nuo 1864 — 1904). Lietuvoje sulenkėjo dalis dvarininkų ir miestelėnų, bet tų sulenkėjusių elementų žargonu, kuriuo jie tarp savę šneka, vargiai tikras lenkas, kurių Lietuvoje prisiskaitoma nedaugiau 2 proc. galėtų suprasti. Taigi, tas neva lenkų elementas, ypač apie 5 desėtkų Vilniaus "patriotų" kelia prieš Lietuvą triukšmą po visą pasaulį. Daėjo iki to, kad Varšavos politikos lyderiai nesykjė siuntė Vilniun aplinkrašėius (cirkuliarus), patardami Vilniškiam "patriotams" netaip jau aršiai elgties prieš lietuvius. Bet, tas jų patarimas paliko be pasekmų, nes Lenkijos "patriotai", gyvenantieji Lietuvoje, nešiojantieji kaikada labai patriotiskas Lietuvos pavardes ir valgydami Lietuvos duoną, skelbė visam pasauliui, kad Lietuvii visai nėra, arba jų tiek maža, kad esą už lenkų nugarų jų visai nematyti, kad Lietuviai neturj užtektinai inteligentijos, kad jie persiėmę vokiečių dvasia ir tt. Tas buvė skelbiama Europoje. Visai kas kita buė daroma Vilniuje. Ten "lenkai" šnekėjosi su vokiečiais visai ka kita: jie įkalbinėdavo vokiečiams, kad pasitikėti lietuviais negalima, kad jie yra priešai vokiečių ir jiems ginklų duot pavojinga, kad atskiros valstybės Lietuvos negali buti, nes ji yra unija susiliejęsi su Lenkija ir t. t.

Kalbėti dabar apie Lietuvos su Lenkija uniją, kuri buvo užmegsta prieš Lietuvii norą (žiurėk paskutinę kalbą Lietuvos senatoriaus Chodkievičiaus, pasakytą karaliui Zigmantui — Augustui) ir kuri, nustojęs politiškos savistovybės Lenkijos ir Lietuvos, nustojo eo ipso savo vertės, dabar nelaikas. Skaitliū lietuviū Lietuvoje parodo statistika — jų yra apskritai imant 80 proc., o lenkų, sulenkėjusių lietuviū, žydų ir tt. tik 20 proc. Lietuviū inteligentijos užsiregistravę, valdžiai pakvietus, suvirš 3000, įvairiū profesijū žmoniū, nors toli gražu ne visi galėjo tai padaryti, nes iš Rusijos nesugrįžo ir pusė, iš Amerikos nei vienas ir tt.

Taigi su tais lenkais Lietuvos "patriotais" tarėsi vokiečiai kas link Vilniaus ir jau buvo į atidavę lenkams, bet savo laikū nuvažiavusioji Tarybos delegacija prirodė Berline, kad kasvienas akmuo Vilniuje tai yra Lietuvos gryna istorija, sulig pačių "patriotų" išleistū knygū. Vilnius pasiliko prie Lietuvos. Tada tie patriotai griebsėi kitokiū įrankiū — jie užkvietė lenkų le-

gionus užimti Vilniū ir tie legionai pradėjo traukt vedami Daubar — Musnickio (grynas lietuvius Daubaras iš Musnikū).

Jie įsiveržė Gardino gubernijon ir taip nekulturingai pasielgė su vietiniais gyventojais, kad sako, jie verčiaus bus ar po rusų, ar po bolševikų, arba net gi po vokiečių valdžiomis, bet ne po lenkų valdžia. Matydami tam pavojū, Vokiečiai nuginklavo tuos legionus.

Ant kiek lenkai neapkenčia Lietuvos valdžios ir nenori girdėt apie jos nepriklausomybę, pa rodo kad ir šie faktai.

Kada naujai paskirtam Vilniaus vyskupui kun. d-rui Matulevičiui teko pirmą syk kalbėtis su Vilniaus kapitulios atstovais lenkais, jie aiškiai pasakė, kad mės Lietuvos Tarybos visai nepripažįstame ir su ja jokii reikalų turėti nenorime, ant ko gavo nuo Vyskupo atsakymą: "As gi iš savo pusės negaliu Tarybos nepripažinti, nes ją pripažįsta šv. Tėvas, paskyrusis mane čionai sulyg prašymo Tarybos Prezidento."

Nekalbėsime čia apie tokius faktus, kaip pasikėsėjimas iš lenkų pusės nuplėšti nuo Tarybos stogo Lietuvos vėliavą, daužimas Tarybos langų, kėlimą tau tiškų lenkų demonstracijū laike Dievo Kuno procesijos ir tt.

Vasarą 1918 m., jau buvo iškovotas iš vokiečių pripažinimas Lietuvos nepriklausomybės. Vietinė okupacijos valdžia matydama, kad Tarybos politika eina ne tuo keliu, kuriuo jie norėtų Lietuvą vesti, sumanė išardyti Lietuvos Valdžią, o išardžius paimti ją iš kitos pusės.

Peržiurėję įstatymų projektą, Tarybos atstovai suprato, kame čia dalykas: vokiečio barono Roppo, podraug su lenkais dvarininkais, norėta sutverti Lietuvoje įstaigas, kurios turėtų didesnės teisės už pačią Tarybą, ir kuriose dalyvautų dauguma dvarininkų. Tarybos atstovai griežtai atsiskakė sutikti ant tokių įstatymų. Po to dvarininkų atstovai išvažiavo Kaunan pasitarti su susivaziavimu. Sugrįžę per porą dienų Vilniun, tie ponai kreipėsi tiesiai pas Tarybos prezidentą ir Vice-Prezidentą pasišnekėti kas link jų projekto. Kit a dieną buvo pakviesta suvienyta kmisija, kurioje lenkų atstovai pranešė, kad jie vakar jau paskutiniskai nustatė įstatymų tekstą su p. Prezidentu ir Vice-prezidentu Tarybos ir belieką Tarybos atstovams pasirašyti po tais įstatais. Lietuviams atstovams pasirodė keista kodėl Tarybos Prezidentas nepasirašė po minėtais įstatymais, jei jis istikrųjų juos aprobavo. Buvo pertrauktas komisijos posėdis pasiteiravimū pas p. Prezidentą, ar istikrųjų įstatymai yra aprobuoti. Pasirodė, kad nieko panašaus nebuvo. Tarybos Prezidentas ir Vice-prezidentas pranešė atstovams, kad su lenkais atstovais buvo tik abelnas pasitarimas kas link minėto klausimo, bet jokio išdėrbimo ir paskutinio nutarimo įstatymų teksto nebuvo ir negalėjo buti, nes tai yra komisijos dalykas. Taigi, pasirodo, kad vokiečių ronu Roppui ir lenkams - dvarininkams ant tiek buvo svarbu išgauti Tarybos sutikimą su jų projektu, kad jie dar gi ne taip suprato Tarybos Prezidento žodžius, bet ir tas negelbėjo, nes lietuviai delegatai jokiū būdu ne sutiko pasirašyti po jų projektais. O projektai tie buvo labai platūs: vokiečių valdžia buvo sumanius pridengtį nesukalbama Lietuvos Tarybą, bet jos vieton reikėjo pastatyti kitą panašią (ir ligios vertės) įstaigą. Taigi tam tikslui ir buvo sumanyta per baroną Roppą sutverti Lie-

tuvoje antrą sukalbaam Tarybą iš lenkų - dvarininkų, su kuriais buk jau buvęs padarytas sutarimas — perdalint Lietuvą į daug daliū — vieną prijungti prie Vokietijos, o antrą prie Lenkijos.

Tokiose tai aplinkybėse reikėjo darbuotis Lietuvos Tarybai ir gyventi Lietuvos visuomenei. Bet Lietuva pripratusi prie svetimimo jungo ir nelaimiū; ji gerai žino, kad šis vokiečių jungas yra paskutinis Lietuvos jungas. Lietuva kovėja už savo liuosybę ir savistovybę ir kovos tolei, kolei taps visai liuosa. Jei nepavyks jai iškovoti neprigulmybės diplomatijos keliu, ji griebsis ginklo, kas jau dabar ir daroma prieš bolševikus. Dabartiniai Lietuvai nepakeliui nei su Rusija, nei su Lenkija; ji gali but tik liuosa, nepirgulminga, savistovė valstybė — ir bus. Visos kiutijs bus pergalėtos. Vigantas.

SIELOS PENAS.

Kur meilė gyvena, ten blogo nesiranda.

***

Meilė mąsto tikrai gerą.

Dieviškas apreiškimas pažymi subjektyvišką dvasinį išsiplėtojimą.

***

Du asmeniū tobuloj harmonijoje padarys Dvasios darbą daug pasekmingiau, negu šimtas nesandaroje.

***

Istoriškasis Jėzus tebuvo tik tai tu laikinė ir materialė dvasinio ir amžinojo Kristaus manifestacija.

***

Iškelk savo sielą taip augštai, kad tavo didvyriško gavimu šypsa galėtų be paliovs pluduriuoti viršų žemiškų skausmų ir agonijų bangū.

***

Įstatymų universaliskumo atradimas bus augščiausias žmoniškasis XX šimtmečio atsiekimas.

***

Meilė šeimoje, namuose, draugijoje ir pasaulyje yra įstatymų išpildymas. Jis ar ji, kurs veda visiška meilinga gyvenimą ne tiktai gyvena Dievuje, bet dalinasi paties Dievo galybės tuom "kuom-nors", kas judina ir laimina pasaulį.

Omnia Vincit Amor.

TORONTO, ONT. CANADA.
Sv. Juozapo Drja Toronto, Ont.
Susirinkimus laiko kas pirmą nedėdienį kiekvieno mėnesio, Accident Hall, Queen ir Bathurst gatviū.

VIRŠININKAI:

Pirmsėdis — A. Morkis,
155 Clermont st.
Vice - pirm. — F. Ragina,
712 King st.
Kasieri — A. Karasauskas,
53 Stewart st.
Finans. rašt. — A. Viliunas,
277½ Chisholm av. E.
Prof. Rašt. — J. Bakšas,
53 Stewart st.

DAKTARAS

A. F. CHRISTIAN

401 Marlborough St.

(Netoli Massachusetts ave.)

BOSTON, MASS.

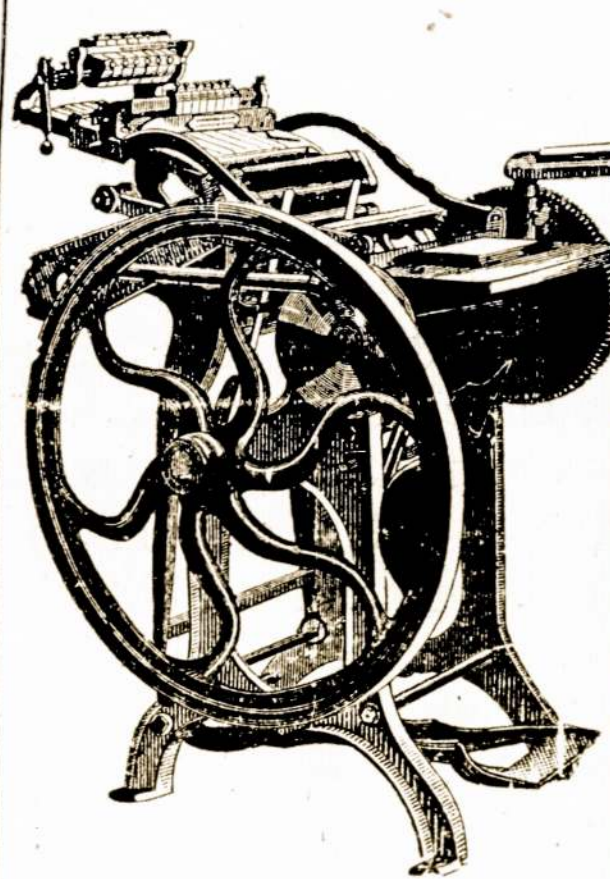
VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryte.
Nuo 2 iki 5 po pietų, nuo 7 iki 9 vakare.

(Šventadieniais ir nedėliomis tos pačios valandos).

401 Marlborough St.

(Netoli Massachusetts ave.)

BOSTON, MASS.

AR ŽINOTE?

Jeį žinote, bus gerai; — o jei nežinote, tad įsitėmykit šiuos dalykus —

KAD —

"Sandaros" Spaustuvė yra įtaisyta moderniškiausiais įtaisymais — spausdinimo mašinomis ir kitais visais reikalingais įrankiais.

Spaustuves statrašo skyrus turi geriausią modernišką statymo mašiną ir ganeinai įvairiū ir įvairaus punkto raidžių. Taipgi "Sandaros" vedėjai nuolatos daro neskupias išlaidas darpirkimui įvairiasių reikalingiū įrankiū atlikimui gražaus spaudos darbo.

Turi but suprasta, kad jei spaustuve turi savo tiksliū darbū išleisti gražiū sulyg dailės skonio, tad it medžiaga — gera popierą ir gerus juodylus — duoda; taipgi darbų padirbimą labai atydziai prižiurima.

"Sandaros" leidėjai ir vedėjai samdo - užlaiko gerus darbininkus spaustuvinkus, kurie turi tinkamiausį išsilavinimą savo amate ir todėl moka gražiai darbus padirbti.

Užsakymai sulyg starto laiko išpildomi be jokio užvilkimimo.

TODEL —

Mes gauname užsakymus nuo įvairiū draugijū, organizacijū ir įvairiū biznieriū iš daugumos miestų ir miesteliū. Už darbo saunaus padirbimą, mes pre apmokesties gauname pagirimo ir padėkos žodj. Tas yra geru pasiludijimu "Sros" spaustuvei.

Bet už vis geriausia paludijimu mums pasitar nauja tas, kad mūsų spaustuve čia ant vietos Bostone, kur yra kelios kitos spaustuves — mūsų konkurentės — nuolatos gauna užsakymus dirbti saunius darbus dailės draugijoms — jų teatriliams vindintojams įvairias ašias, programus — taippat net ir amerikoniū dailės draugijoms. Visi Bostono žymus progresyviški biznieriai mums duoda darbus! Įvairioms draugijoms mes esame darė ir darome eiles konstitucijū, vakarų ir prakalbū apskelbimū ir kitokiū įvairiasių darbū.

NEBRANGIAI —

Mes imame už darbū, nors tiesa ir į pigumą netikime. Gražus, geras darbas ima laiką jo atlikimui ir duodama gera medžiaga — lėšuoja pinigą. Vienok mes neturėję mums išmetinėjimu, kad mes ka "apluptume". Tas reiškia, kad žmonės duodant mums darbus yra pilnai patenkiami mūsų kainomis taippat gerai kaip ir atlikimu jų užsakymū.

Organizacijos,
Draugijos,
Knygū Leidėjai
ir Biznieriai!

Jeį Jus turite spaudos darbū — jei jums reikalinga geri spaustuvinkai jų atlikimui, "Sandaros" Spaustuve gali Jums darbą atlikti kotinkamiausiai.

Su užsakymais kreipkitės šiuo antrašu:

"Sandaros" Adm.,
366 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 52015.

Kankles

Slysk vieną dolerj prenumeratos "Kanklėms", po vardu: "Kanklės — Tret Metal" ir įas pilnai gausi Liepos mėnesyje. "Kanklės" už 1917 m. \$1.50 "Kanklės" už 1918 m. \$1.50 "Girių Karalius" opr. \$3.00,

bet iki 1 d. birželio papiginta kaina — \$1.50 už knygą.

Rašyk:

Mikas Petrauskas,

769 Broadway,

So. Boston, Mass.

Savaitraštis "Dirva"

pradeda eiti nuo vasario 21 dienos ir po tam eis reguliariškai kas savaitė. Formatas pasiliekka kaip buvo ir bus poenovei 8-ių puslapiū, 12 point raidėmis, tai yra didesnėmis, kaip pirma buvo, aiškesniam skaitymui ir supratimui mūsų skaitytojams. Kolei kas pasilieka po senu antrašu, o apie persikraustymą skaitytojams bus pranešta.

Kaina metams — \$2. Pusei — \$1. Pažiūrėjimui num. dovanai.

"DIRVA"

2004 St. Clair av. Cleveland, O.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisaū pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką garantuoju. Ištiraukiu dantis be jokio skausmo.

176 Harrison ave., Boston, Mass.

DR. DAVID W. ROSEN

Tel. Richmond 2957-M.

Gydo visokias ligas,

chroniškas ir slaptas

vyriū ir moteriū ligas.

Valandos: nuo 3 ryto iki 8 vakare.

321 Hanover st.,

Boston, Mass.

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakariene suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.

J. Mathus.

344 W. Broadway, [So. Boston, Mass.]

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

"Akių Specialistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatviū. South Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,

So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

LIETUVIŠKAS Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD

Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas

315 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausio "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos — darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDAKUTYKLA IR KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaiku geriausius barberius, pridabuju švarą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.

Turiu švairią pirmos klasės priktį ir galima išsimaudyti.
224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

VIENTINĖLIS LAWRENČE

Kriaučius

kuris pabaigęs Rutes sistemos kirpimo mokyklą. Labai gražiai daro drabužius vyrams ir moterims iš gerų audeklų ir pigesne kaina negu kitur. Taigi reikale, užėikite ir persitikrinkite o visumet busit užganėdinti. Kreipkitės šiuo antrašu:

P. VALIULIS,

42½ Haverhill st.

Lawrence, Mass.

Teisingiausia ir geriausia Lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduoliū gailit gaut kokios tik pasaulij yra vartojamos. Galit reikalaut perlaikus, o aš prisijūsiū per express.

K. ŠIDLANKAS

Aptiekorius ir Savininkas

226 Broadway, kampas C Street,

SOUTH BOSTON, MASS.

Telephone South Boston 21014 ir 21013

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas:

Nuo 9 rito iki 5 po pietu

Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.

Nedėliomis iki 4 po pietu.

Nusipirk Mosties

TAI BUSI GRAŽUS! Ją išdėrba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepė veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir prašalina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėtutės 50 c. ir \$1. Pinigus galit siųsti ir stampomis.

J. RIMKUS

P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

Vietos žinios.

“Vestuvės” 3-jų aktų lietuviška opera pastatyta.

Praeitais subatos vakarą, birželio 7 d., Dudley Opera House, Bostone, draugija “Gabija”, vadovaujant šios draugijos mokytoji ir veikalo kompozitoriui M. Petrauskui, pastatė “Vestuves”, 3-jų aktų lietuvišką operą. Vaidinimas, dainos nusisekė geriausiai kaip buvo tikėtasi. Šį kartą “Gabijai” pasisekė turėti geriausių muzikantus — orkestrą. Choras ir solistai išpildė savo dalis su pasisekimu. Solistės — Ona Liutkevičiūtė — Kerdiejiene Jaunosios rolėje ir Anelė Kalinauskiūtė Virėjos rolėje tapusios apdovanotos gėlių buketais.

Be Jaunosios vaidinti dar gerai sekėsi Vingeliokui, (P. Remeikai; iš jo gali išsivystyti gabus komikas); Grigui (M. Biekšai); Tėvui (A. Bendoraiciui). Neblogai vaidino ir kiti.

Finansiniu gi apsirovkimu “Gabija” pralaimėjusi. Iš priežasties karšto oro ar gal dėl kokių kitų nežinomų priežasčių, publikos buvę nedaug. O teatras buvęs nusamdytas didelis, orkestra šauni ir kiti prisirengimai lėšuoja kruvą pinigų.

Chorų ir Orkestrų vedėjams kursai.

Lietuvių Muzikos Konservatorija, kurios vedėju yra visiems gerai žinomas muzikas gerb. M. Petrauskas, rengia trijų savaitių Chorų ir Orkestrų vedėjams kursus. Prasideda su birželio 23 d. Kursuosna bus priimami tik tie, kurie šiek tiek vartoja kurį nors klasišką instrumentą — geriausiai pianą ar smuiką. Susižinojimas su pačiu vedėju — M. Petrauskas, 769 Broadway, So. Boston, Mass.

Koncertas.

Lietuvių Muzikos Konservatorija, pabaigoj šio sezono, sulyg savo nustatytą dėsnį, rengia metinį mokinių koncertą, 20 d. birželio (JUNE) 1919 m. Lietuvių Svetainėje, kamp. E ir Silver gatvių.

Šis koncertas pasižymi tuo, kad L. M. Konservatorija turi koncerto mokinių skaitliuje du savo baigiančius aukštesnius kaip **Muzikos Mokytojus**, butent: J. Žiuroną, dainininką ir A. Liutkevičių — pianistą. Tegul visuomenė ateina pasidžiaugt, kad lietuvių šeimyna eina kas kartas vis turtingyn įgaudama savo tarpan daugiau ir daugiau išlavintų muzikų.

Koncertu vadovaus pats L. M. Konservatorijos vedėjas Mikas Petrauskas.

Liet. Jaunimo Ratelio ekstra susirinkimas

Bus birželio 17 d. (utarninke) š. m. Visi nariai privalote būti.

Pirm. A. Matulis.

“Gabijos” choro repetacijos bus ketverge, birž. 12 d., 8 val. v. Liet. Salėj. Sekr.

Didelės prakalbos.

Nedėlioje, birželio 15 d., Lietuvių Salėje Šv. Kazimiero Dr-ja rengia didelės prakalbas paminėjimui 30 metų savo gyvenimo. Prasidės 7:30 val. vakare.

Šiose prakalbose bus nušviestas minėtos dr-jos vntas judėjimas bėgyje trisdešimts metų ir kiti svarbūs dalykai mūsų visuomenės judėjimo. Kalbės vietiniai kalbėtojai ir iš apilinkių. Taipgi kalbės advokatas F. J. Bagočius. Bus deklamacijų ir kitų pamarginimų. Nauji nariai bus priimami už pusę įstojimo.

Liet. Mot. Apšv. Dr-jos šo kiai bus 16 d. birželio, š. m., Lietuvių Salėj. Pradžia 7:30 v. v. Užkvičiami visi šokių mėgėjai.

Kun. M. X. Mockus su misijomis South Bostone.

Šią savaitę, prasidedant su praeitu nedėdieniu, t. y. birželio 8, 10, 12 ir 13 dd., Lietuvių Salėje, yra laikomos savo rūšies misijonieriaus (gerai pasigarsinusio savo prakalbomis savotiškąja tikybos kritika) kun. Mockaus.

Nekuriems žmonėms įvairūs misijonieriai savo misijomis skiria peklą, o dangų žada tik davatkomis arba savo paklusniems klapėiams. Šis-gi misijonierius suranda tokių pasielgimą neteisingu. Jis dangų žada visiems geriems žmonėms, o pragarą atiduoda davatkomis.

Misijų Pasiklausęs.

Iš Bostono priemiesčio Brighton, Mass.

Šv. Jurgio D-stės prakalbos.

Nedėlioje, birž. I-mą d., Lietuvių Kooperatyviškam Name, buvo surengtos Šv. Jurgio Draugystės prakalbos su pamarginimais — Cambridge bažnytinio choro ir vietos mažųjų mergaičių choro dainomis, deklamacijomis ir vietos Lietuvių Beno grajum. Kalbėjo Kerdiejus, kun. Juškaitis, kun. Švagždys ir Knežis. Susirinkimą vedė Ajauskas.

Visų kalbėtojų beveik išimtinai apsisukta ratu apie Am. Liet. Seimą, įvykstantį Chicagoje birželio 9, 10 ir 11 d. d. Kerdiejus remdamas vėliausiomis žiniomis apie rusčią Lietuvos laisvės situaciją, apie lietuvių įvairių “atstovų” netaktą ir priešgynumą net Lietuvos valdžios darbe išgavimui Lietuvai laisvės; taipgi pasiremdamas lietuvių amerikiečių nesantaiką Lietuvos laisvės žygiuose nurodinėjo, kad įvykstantis Seimas yra labai savo vietoj ir svarbiu laiku taip, kad bus galima padaryti-atsiekti daug labo Tėvynei-Lietuvai. Akyvaizdoje tokio fakto, delei svarbumo tokio Seimo, patarė kad ir Šv. Jurgio Draugystė kaip skaitlingesnė vietos or-

ganizacija išgalėtų pasiųsti savo delegatą Seiman.

Susirinkimo vedėjas Ajauskas užreikšė, kad delegato draugystė nesieks, bet jei Seimas ką gero atsieks, tai bus net reikalinga remti tuos naudingus nuveikimus. Sekantieji kalbėtojai kalbėjo visi prieš Seimą. Na ir tai būtų didelis stebuklas jei kas iš jų kalbėtų už Seimą. Juk šis Seimas išdalies bus tuo operacijos instrumentu, kuriuomi operuos jų ir jų įrankių nešvarų ir kreivą elgimąsi Lietuvos politikos srityje.

Seimui priešingi kalbėtojai čia užreikšė, girdi, kad iš tų pačių vėliausių žinių taipgi aišku, kad Lietuva jau Nepri gulminga, nes laiškaiteina su lietuviškomis markėmis ir todėl amerikiečiams lietuviams politiškieji žygiai daugiau jau nereikalingi. O, Seimas, girdi, tai šaukiamas tik šiaip žmonių, kurie nori save pasigarsinti, girdi, pav. toks D-ras Drangelis ir kiti Chicagos daktarėliai kaip Drangelis, girdi, “gi aš juos pažįstu ypačiaiškai”... Tai maž daug tokie kun. Juškaičio prakalbos “argumentai” pateikti prieš Am. Liet. Seimą. Gi kun. Švagždys užbaigoje savo “humoreskos” priminęs, kad čia yra grynai katalikiška draugystė, kuri net pareiga sau pasistačiusi atlikti išpažinti, tad gi turi žinot ką daryti ir lai žino kas tą Seimą šaukia ir kas ten važiuoja — tai ir viskas, girdi...

Knežis labai absurdiškai kalbėjo — jis priskaitęs amerikiečiams lietuviams daug pareigų, kurias reiktų atlikti, jo nuomone, santai-koje kaipo lietuviams, o ne katalikams, laisvamaniams ir netautininkams ar socialistams, bet lietuviams!, nes tai, girdi, bendros lietuvių pareigos ir tuomi pat kartu padaręs savo kalbai griežtą išvadą, kad lietuviams jau seimų nereikia, ne, ne! (Na, tai kaipgi bendrai galima dirbti, kuomet bendrų seimų taip baidomasi? — Aut.) Aha, jo nuomone girdi, kad seimų per daug, jau rezoliucijų per daug, jau jų nereik, nes svetimtaučiai juoksis. Nors šiaip visiems žmonėms, jo nuomone, iš visur ir visuomet reikia visokias rezoliucijas rašyti ir siuntinėti kuodaugiausiai. Pagaliaus Chicagos Seimas jam, girdi, bus tik lokalis vietos tautininkų draugijų ir kam ten, girdi, važiuot? Tokie seimai reikalingi rengti tik apskričiuose, girdi, ir jie juos visur rengs ir ten rašinės rezoliucijas... (O mat tik kalbėjęs, kad iš daugel seimų ir rezoliucijų svetimtaučiai juoksis! — Aut.).

Kerdiejus pasiprašęs balso po prakalbą, užreikšė, kad jis pakentęs gerbiamųjų Prabaščių išreikštą nuomonę — “argumentus” prieš Am. Liet. Seimą, kad jam neapeina tas, kad kunigai nepritaria Seimui, bet

jis negali pakęsti p. Knežio melagingo visuomenės informavimo, nes Seimas nebus lokalinis, o tik Amerikos Lietuvių Seimas ir jį siunčiama visų lietuviškų kolonijų organizacijų ir draugijų delegatai, kad jis (Kerdiejus) žinojo ką čia kalbėjęs ir tą liudija Seimo rengimo atsisaukimai, laikraščiuose žmonių reikalavimais Visuotinojo Seimo ir pagaliaus įvairių draugijų ir iš įvairių kolonijų delegatų siuntimu tan Seiman. O kas gi važiuoja tan Seiman? — Knežis rektelėjo. “Nagi kad ir iš mūsų to pačio S. Bostono — ar nežinai, kad Šv. Kazimiero Dr-ja siunčia delegatą, ALTS. 7 kp. siunčia delegatą...” — Kerdiejiui taip pradėjus beaiškinti, nekoks pasišiaušęs žmogus nuo sekretorių stalo šoko su juo pykiu ant veido su “protestu”, kurį išreikšė pasikolijimu ant vedėjo — kad Kerdiejiui duodamas balsas. “Nagi ačiū už balsą ir aš daugiau nekalbėsiu, nesibart aš čia atvažiauvęs, o tik pasakyt kaip aš į dalykus žiuriu, jei nepatinka, tam kam ir kviešti, o pasikvietę žinokite, kad kviečiatės ne Jūs klausytis” — Kerdiejus užbaigęs. Ir prakalbos bagėsi. A.

EXTRA!

Kunigas M. X. Mockus, vienas iš garsiausių kunigų Amerikoje, garsus pamokslininkas ir kalbėtojas kalba So. Bostone.

Prakalbas jam rengia Nepri gulminga Laisvamanių kuopa sekančiose dienose: Utarninke, Birželio 10 d., Ketverge, Birželio 12 d. ir Pėtnyčioj, Birželio 13 d. Visos šios prakalbos prasideda 7:30 val. vakare, Lietuvių Salėje, kampas E ir Silver sts., S. Boston, Mass.

Bostono lietuviai kaip gyvi da nėra girdėję tokio kalbėtojo, todėl nepraleiskite nė vienos progos. Įžangą į prakalbas bus maža. Visus kviečia Komitetas.

CAMBRIDGE, MASS. PARSIDUODA

2 namai, arti prie visko. Vienas 6 kambarių su gasais ir toiletu už \$2600. Kitas 4 kambarių ir su štabeliu. Vietos yra del garage. Galima padaryti kampinę krautu-ve. Kaina \$1700.

S. W. Quinn,

11 Haskell st., N. Cambridge, Mass. (25)

REIKALINGOS MERGINOS

Prie Čeverykų Darbo, taip vadinamojo — Tack Shoe Shanks. AMERICAN SHOE FINDING CO., 423 Broadway, So. Boston, Mass. (28)

UŽ DYKA

galite gauti mano Farmą del piknikų ir pasilinksminimų. Adresas: Mykolas Kabošius, Spring Road, Bedford, Mass. (24)

Lietuvių Moterų Apšvietos Draugija Rengia

ŠOKIUS!

PANEDĖLYJE, 16 BIRŽELIO-JUNE, 1919 M.

Pradžia 7:30 val. vak.

Lietuvių Salėj, E ir Silver Sts., So. Boston.

GERBIAMIEJI! Malonėkite atsilankyti į L.M.A.D. Šokius, nes tai yra surengti vieni iš puikiausių, o gal bus ir paskutiniai prieš vasaros karščius Kviečia Komitetas.

Isteigta 1919 m. Vienatinė Lietuvių Avalų Dirbtuvė.

PROGRESS SHOE MFG. CO.

95 SPARK ST., BROCKTON, MASS.

Atidai Visų Lietuvių

Krautuvninkų

Progress Shoe Mfg. Co., susideda vien tik iš lietuvių. Joje priguli 270 šerinininkų, kurių didžiama yra avalų išdirbėjai, turinti daug metų patyrimo.

Progress Shoe Mfg. Co. išdirba “Bal”, “Blucher”, “Fox” ir “Oxfords” stailų avalus del vyrų. Ši Bendrovė specializuoja vyrų “Goodyear welt” geresnės klijos avaluose, kurių kainos yra nuo \$5.50 lig \$9.50 “Retail”. Mes vartojame geriausią tavorą, atliekame pirmos klijos darbą. Visi Lietuviai krautuvninkai prisiųskite savo antrašus, o mūsų agentas budamas jusų apilinkėje parodys mūsų sampelius ir priims užsakymus.

FAKTAI APIE PROGRESS SHOE MFG. CO.

1. Suorganizuota iš Brocktono Lietuvių per pastangas Lietuvos Atstatymo B-vės atstovo, Inžinieriaus p. P. J. Žuris, 1919 m.
  2. Inko poruota ant \$100 000 (šimto tūkstančių dol.)
  3. Išdirbime trijų greidų vyriskus, oškos ir versio “side leather” skurų avalus.
  4. Dieninis pagaminimas 250 porų.
  5. Parduodama krautuvninkams.
  6. Ant visų mūsų avalų padų yra primušta štempa su Lietuvos Žirgvaikiu.
  7. Visi darbininkai yra šerinininkais.
  8. Jos valdyba susideda vien tik iš Lietuvių: a) Vedėjas Inž. P. J. Žuris, b) Pirmininkas Alex. Čizauskas, c) Kasierius Petras K. Vaičiūnas, d) Raštininkas S. A. Milčius, e) Kiti Direktorai: Petras Tamulevičius, And. Kasparas ir Juoz. Vaičiūnas.
  9. Jos valdyba susideda vien tik iš Lietuvių: a) Vedėjas Inž. P. J. Žuris, b) Pirmininkas Alex. Čizauskas, c) Kasierius Petras K. Vaičiūnas, d) Raštininkas S. A. Milčius, e) Kiti Direktorai: Petras Tamulevičius, And. Kasparas ir Juoz. Vaičiūnas.
  10. Mūsų obalsis: “Pilna vertė, geras stilius, tvirtumas ir augštos klijos išdirbimas”.
  11. Mūsų fabrikas yra 4000 ketvirtainių pėdų. Jame yra naujausios prietaisos, ir per tai išgalim pagaminti gerus avalus.
  12. Perkame skuras nuo geriausių išdirbėjų.
  13. Duodame gariausias išlygas krautuvninkams, ir vertę nešiotojams mūsų avalų.
- Na Lietuviai, jau didelis darbas pradėtas. Kas rėms savą kilančią industriją!!

LIEUVIAI! PRADŽIUKITE!

Pinigus ir Laiškus Lietuvon

Jau siunčiame į šias vietas:

KAUNAN, VILNIUN, SUVALKUOSNA, MARIJAMPOLĖN, VILKAVIŠKIN, GARDINAN, VILKMERGĖN, PANEVŽIN, ŠIAULIUOSNA, TELŠIUOSNA ir RASELI-NUOSNA.

Indėkite laiškams “Money Orderj” arba pinigus ir prisiųskite mums su paaiškinimais kam ir kokiam tikslui siunčiami, o mes patarnausime.

T O D E L

DABARTĖS BURKITE SAVO KAPITALĄ SAVON BANKON; PIRKITE ŠĖRUS, DĖKITE DEPOZITUS!

TĖVYNĖ REIKALAUŠ IŠ MUMIS TUOJ PAGALBOS! AR MES PRISIRENGĖ?

CENTRALIS BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS

(Angliškai: Joseph Kowal and Co.),

32-34 CROSS STREET, BOSTON, MASS.